БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 112 (1890) | 7 июнь, чоршанба, 1961 йил | Баҳоси 2 тийин

БЕГОНА ЎТ ВА ҲАШАРОТЛАРГА ҚАРШИ КЕСКИН КУРАШАЙЛИК!

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг ўртоқ Т. Ғазатов бошлиқ бригадаси 132 гектар ерда пахта етиштирмоқда. Ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил олишга аҳд қилган бу бригада ғўза парваришини сифатли ўтказмоқда. Суратда: (чапдан) колхоз партия ташкилотининг секретари Карим Эгамбердиев, бригадир Таласбой Ғазатов ва агроном энтимолог Исақул Каттабеков ўртоқлар пахтазорда.

М. Шевелев фотоси.

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ДАМЛАР

Июнь ойининг иссиқ кунлари бошланди. Қуёшнинг ҳарорати зўр. Ҳаво иссиқ. Ғўзанинг нормал ривожланиши учун иссиқлик ҳам, ҳаво ҳам, сув ҳам етарли. Энди гап ўзимизда қолди. Ғўзага вақтида озуқа, сув берсак, бегона ўтлардан тозаласак, парвариш қилсак, зараркунандалардан сақласак ҳосилимиз мўл, эл-юрт олдида юзимиз ёруғ бўлади, зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни бажарамиз.

Мажбурият олдингми — уни бажар. Агар сўз бериб қўйсанг, кейин ўз сўзингни устидан чиқмасанг, турли баҳоналарни рўкач қилиб кўрсатсанг, бу асл деҳқонга хос хислат эмас!

Бизда, — дейди ўртоқ Н. С. Хрушчев, **— яхши коммунистик традиция одат бўлиб қолган: ваъда бердингми, уни бажаришинг керак. Қуруқ ваъда бераверишс совет кишиларининг руҳига тўғри келмайди. Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари далаларда ва фермаларда жонбозлик билан меҳнат қилмоқдалар, бутун халқ олдида берган сўзларининг устидан чиқишга интилмоқдалар. Бундай қилиш яхши ва биз буни табриклашимиз лозим.**

Ҳақиқатан ҳам ваъда бериб ваъдага вафо қилмаган киши қандай қилиб эл-юрт олдида бош кўтариб юрсин! Ахир халқимизда «йигит сўзидан, йўлбарс изидан қайтмас» деган мақол бор. Сўз берган экансан, сўзингда тур. Ўз сўзининг устидан чиқиш, берган ваъдани бажариш — марднинг иши.

Илғор хўжаликлар, ишнинг кўзини биладиган, жонкуяр, ваъдага вафодор колхоз, совхозларнинг раҳбарлари, бригада бошлиқлари ҳозирдан бошлаб ишга қаттиқ киришдилар. Ғўзаларини биринчи парваришдан аллақачон чиқариб ҳам олдилар. Чиноз районидаги «Коммунизм», Ўрта Чирчиқ районидаги Оҳунбобоев номли, Бўка районидаги Мичурин номли, Сирдарё районидаги Ленин номли колхозларда ғўза парвариши намунали ташкил этилган, механизмлар кучидан тўла фойдаланилаяпти, суғориш ишлари ҳам дуруст ташкил этилган.

Афсуски айрим колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бепарволик қилиб, ғанимат кунларни ўтказиб юбормоқдалар. Улар эл-юрт олдида бу йил ҳам ер чизиб «аттанг» деб қолмаслик ҳақида ўйламаётирлар. Ахир Бекобод, Янгиер, Оққўрғон районининг колхоз ва совхозларида ғўза парваришидаги йўл қўйилаётган камчиликларга бепарво қараб бўладими? Бекобод районидаги Дзержинский, Гулистон районидаги «Октябрь» колхозида, «Гулистон» совхозида ягана ҳалигача қадар тугатилгани йўқ. Оққўрғон районида 7000 гектардан кўпроқ майдонда ғўза ҳалигача сув ичмабди. Чиноз районида бўлса фақат 46,3 процент майдондаги ғўза озиқлантирилган.

Бундай фактларга бефарқ қараб бўладими? Бу районларнинг партия, совет органлари раҳбарлари ўзларига ҳисоб берадиларми, йўқми? Нахотки, июнь ойининг дастлабки ҳафталари ўтиб бораётган бўлсаю, ягана, биринчи суғориш, озиқлантириш тугатилмаса! Ўзбекистон КП Марказий Комитети ўзининг «Ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари ҳақида»ги қарорида ягана қилишни 25 майдан кечиктирмай тугаллаш вазифасини қўйган эди-ку?

Агар мана шундай бепарволик қилсак, ишга масъулиятсизлик билан қарасак, ғўза парваришида хато ва камчиликларга йўл қўяберсак эл-юрт олдида яна шарманда бўлишимиз, мажбуриятимизни бажаролмай қолишимиз турган гап! Мусобақадош Самарқанд область пахтакорлари бизнинг ишимиздаги камчиликларни ўртоқларча кўрсатиб, яхши маслаҳатлар беришди. Келинг, самарқандлик мусобақадошларимизнинг қимматли маслаҳатлари асосида камчиликларимизни тезроқ олдини олайлик, областимизнинг шон-шуҳрати учун жон-дил билан курашайлик!

Ғўза парваришида ҳал қилувчи дамлар келди. Ягана, озиқлантириш, суғориш, культивация, зараркунандаларга қарши кураш — шу куннинг вазифасидир. Ғўзани ёшлигида тўйдириб озиқлантириш айниқса муҳимдир. Тажрибакор пахтакорларимиз айтганидек, ғўзани ўз вақтида тўйдириб озиқлантириш — мўл ҳосил гаровидир. Баъзилар ғўзани кеч муддатларда озиқлантириш фойдали дейишади. Бу бутунлай нотўғридир. Ота-она ўз фарзандини ёшлигида яхши тарбиялаб ўстирса, вақтида нормал овқат берса бундай бола бақувват, соғлом бўлиб ўсади. Шундай бўлгандан кейин ғўзани ёшлигида тўйдириб озиқлантириш керак, шунда у бақувват, серҳосил бўлиб етишади. Биз ана шунга амал қилишимиз керак.

Сув — ғўза томирига қон, дейишади пахта усталари. Ғўзани қантариб қўйиб, кейин сув берамиз, деб ўйлайдиган кишилар хато қиладилар. Ғўзани эрта суғоришда хосият кўп. Ахир одам ўзидан кийс қилса бўлади. Чанқаб қолганингизда бир дақиқа ҳам сув ичмасдан туролмайсиз. Ғўза ҳам бамисоли шундай. Вақтида суғормасангиз чимжон бўлиб қолади, шоналаши, гуллаши, ҳосил тугиши кечикади, ҳосилга путур етади. Ғўзани бостириб суғориш ҳам жуда зарар. Киши ҳам ўз организми талаб қилган даражада сув ичгани дек, ғўза ҳам талабдан ортиқча берилган сувга тоқат қилолмайди.

Механизатор — ғўза парваришида ҳал қилувчи фигурадир. Ҳозирги кунда ҳосилнинг бутун тақдири механизаторлар қўлиладир. Ягана, культивациянинг сифатли ўтказилиши, кўчатларнинг битта ҳам нобуд бўлишига йўл қўймаслик, озиқлантириш механизаторга боғлиқдир. Баъзибир деҳқонлар «ғўзамизни мавсумда 5—6 марта культивация қиламиз» деб мақтанишади. Бундай кишилар афтидан ишнинг сифати ҳақида, пахтанинг таннархи ҳақида кам ўйласалар керак. Қатор ораларини қайта-қайта ишланишига йўл қўйиб бўлмайди. Агар шундай қилинса ғўза туплари сийраклашади, тупроқда нам камайиб кетади. Шунинг учун гектарларда кўчатларнинг нормал қалинликда сақлаб қолиш учун ҳар туп ғўзани кўз қорачўғидек парвариш қилишимиз керак.

Шунингдек ғўза зараркунандаларига, бегона ўтларга қарши курашни ҳеч қачон бўшаштирмаслигимиз керак. Шира, ўргимчаккана, трипс ва бошқа ҳашаротлар ғўзанинг ашаддий душманидир. Демак, улар мўл ҳосилнинг тақдирига хавф солгандан кейин колхозчининг, механизаторнинг ҳам душманидир. Шунинг учун ҳам бутун куч ва воситаларни сафарбар этиб ҳашаротларни даладан супуриб чиқаришимиз керак. Битта ҳам бегона ўт карталарда қолмасин!

Белни маҳкам боғлаб, жон куйдириб ишлайдиган дамлар келди. Партия ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари июнь ойининг иссиқ кунларида далада фидокорона меҳнат қилаётган колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар учун яхши моддий-маиший шароит яратиб беришлари, уларни иссиқ овқат, чой, турли мева-чевалар билан таъминлашлари лозим. Бригада, звенога яқин ердаги соя-салқин жойларда дала шийпонлари ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Бу йил областимиз пахтакорлари учун катта синов йилидир. Бу йил КПСС XXII съезди, Ўзкомпартия XVI съезди чақириладиган йилдир. Партиямиз шонли XXII съезди шарафига социалистик мусобақани янада қизитиб юборайлик, ана шу тарихий кунга ўз зиммамиздаги мажбуриятимизни бажариб, меҳнат зафарлари билан борайлик!

ИНДОНЕЗИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ВА БОШ МИНИСТРИ МОСКВАДА

МОСКВА, 5 июнь. (ТАСС). Индонезия Республикасининг Президенти ва Бош Министри доктор Сукарно 5 июнда Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ҳузурида бўлди.

Доктор Сукарно билан Н. С. Хрушчев ўртасида самимий, дўстона суҳбат бўлди.

Сўнгра доктор Сукарно СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ҳузурида бўлди. Улар ўртасида самимий, қизғин суҳбат бўлди.

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети ҳурматли меҳмон шарафига Катта Кремль саройининг Грановитая палатасида зиёфат бердилар.

Доктор Сукарно билан бирга зиёфатда Биринчи министрнинг Биринчи ўринбосари, тақсимот министри доктор Леймена, Муваққат халқ консультатив конгресси Раисининг ўринбосари полковник Вилуйо Пуспоюдо, меҳнат министри Ахем Эрнингпража, халқ саноатининг министри бригада генерали доктор Сухарто ва бошқа индонезиялик давлат арбоблари, шунингдек Индонезиянинг СССР даги элчиси Адам Малик ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда Л. И. Брежнев, Н. С. Хрушчев, Н. Г. Игнатов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, В. В. Гришин ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари Н. Н. Органов ва В. И. Козлов ҳамда бошқа кишилар қатнашдилар.

Дўстона ва самимий вазиятда ўтган зиёфат вақтида Л. И. Брежнев ва доктор Сукарно нутқ сўзладилар.

Совет раҳбарлари доктор Сукарнони табрикламоқдалар

6 июнда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов ўртоқлар Индонезия Республикаси Президенти ва Бош министри доктор Сукарнонинг Кремлдаги резиденциясига келдилар. Улар доктор Сукарнони туғилган куни — 60 ёшга кирганлиги билан табрикламоқ учун бу ерга келдилар.

Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежнев ўртоқлар Президентни самимий қучоқлаб ўпадилар. Доктор Сукарнони бошқа совет раҳбарлари ҳам чин кўнгилдан самимий табриклайдилар.

Н. С. Хрушчев азиз меҳмонга М. Манизернинг «Физкультурачи қиз» ҳайкалининг фотографиясини тақдим этади. Совет ҳукуматининг бошлиғи бронзадан ясалган бу ҳайкал президент Сукарнога Индонезияга юборилишини айтади.

Л. И. Брежнев ўзи ва Н. С. Хрушчев имзолаган табрикномани доктор Сукарнога топширади. Ҳурматли меҳмон шу табрикномада ёзилган самимий сўзларни тинглайди.

Доктор Сукарнога СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати унга «Чайка» автомашинасини ҳадъя қилганликларини айтадилар.

— Мени кутлаш учун бу ерга келганлигингиздан ғоят миннатдорман, — дейди доктор Сукарно. — Мен буни бизлар ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва муҳаббат туйғуларининг энг яхши ифодаси деб ҳисоблайман.

Самимий суҳбат бошланиб кетади. Доктор Сукарно Индонезия халқи жаҳонда биринчи совет космонавти Юрий Гагариннинг қаҳрамонлиги билан жуда фахрланаётганлигини айтади.

Ҳурматли меҳмон космосни забт этувчига Индонезия орденини топшириш учун у билан учрашишга ёрдам берилишини илтимос қилади. Н. С. Хрушчев бу ишда доктор Сукарнога ёрдам беришга ваъда қилади.

Совет раҳбарлари доктор Сукарно ҳузурига борган вақтда доктор Сукарнонинг бу сафарида унга ҳамроҳ бўлаётган кишилар: биринчи министрнинг биринчи ўринбосари, тақсимот министри доктор Леймена, Индонезия муваққат халқ маслаҳат конгресси раисининг ўринбосари полковник Вилуйо Пуспоюдо, меҳнат министри Ахем Эрнингпраджа, халқ саноати министри бригада генерали доктор Сухарто, парламент раисининг ўринбосари подполковник Мурсалин Даенг Мамангунг, министр, давлат секретари Муҳаммад Эхсон, Индонезиянинг СССР даги элчиси Адам Малик ва бошқалар ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ ВЕНАГА ҚИЛГАН САФАРИ ТЎҒРИСИДА МАХСУС ТЕЛЕВИЗИОН ФИЛЬМ

МОСКВА, 5 июнь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг АҚШ президенти Ж. Кеннеди билан учрашмоқ учун Венага борганлигига бағишлаб кинохроника томонидан ишлаб чиқилган махсус кинохроника бугун кечқурун Москва телевидениеси орқали кўрсатилди.

Бу фильмда Н. С. Хрушчевни Москвада узатиб қолиш маросими унинг Венага келиши, АҚШ элчихонасида ва совет элчихонасида Америка президенти билан бўлган учрашувлар, шунингдек АҚШ президентининг матбуот масалалари билан шуғулланувчи секретари П. Сэлинжер ва СССР ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг мудири М. Харламов томонидан журналистлар учун ўтказилган матбуот конференцияси кўрсатилган.

Кинооператорлар Австрия пойтахтининг аҳолиси Н. С. Хрушчевни самимий ва қизғин кутиб олганлигини суратга олганлар.

Махсус фильмнинг охирида бугун Н. С. Хрушчев Москвага қайтиб келганида олинган кадрлар ҳам кўрсатилади.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ОҚҚЎРҒОН. «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг ўртоқ О. Мирзабеков бошчилик қилаётган бригадаси аъзолари бу йил 173 гектар майдонга чигит экқан эдилар. Улар шу кунларда ғўза қатор ораларига ишлов беришни намунали олиб бормоқдалар. М. Бойзоқов ва М. Холбоев каби механизаторлар бригада аъзоларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Райондаги «Оққўрғон» совхозининг Восих Абдуқодиров бригадасида ҳам ғўза парвариши қизғин давом этмоқда.

Э. Турғунбоев,
Т. Маматов.

ГУЛИСТОН. У. Умурқулов, С. Жумабоев каби механизаторлардан «Красний Восток» колхозининг Нажмиддин Эркабоев бошчилик қилаётган бригада аъзолари миннатдорлар. Чунки бу механизаторлар ўзларига топширилган ишни сидқидиллик билан бажариб, ғўза қатор ораларига юқори агротехника қоидалари асосида ишлов беришяпти.

Ғ. Абдураҳимов.

ЯНГИЙЎЛ. «Партия XIX съезди» колхозининг Мадамин Қўзибоев бошчилик қилаётган бригадаси аъзоларининг самарали меҳнати зое кетмади. Юз гектар майдоннинг каттагина қисмидаги ғўзалар ёппасига шоналай бошлади. Ғўзаларнинг барвақт шоналашида механизатор Солихўжа Иброҳимов билан бир қаторда Раъно Аҳмедова, Мукаррам Қодирова, Офтобхон Аҳмадхўжаева ва Маъмура Файзиева каби чеварларнинг ҳиссаси алоҳида ўрин тутади.

Ж. Шаропов.

СИРДАРЁ. Ўтган йили давлатга пахта топшириш планини 118 процент қилиб бажарган Свердлов номли колхознинг Бойдулла Оққулиев бошлиқ бригада аъзолари бу йил ҳосилдорликни янада ошириш учун курашмоқдалар. Шу кунларда бригада далаларида бўлсангиз, 135 гектар майдонда ғўзаларнинг авж уриб ўсаётганлигини кўрасиз. Раҳмат Очилов, Ўрол Абишев сингари механизаторлар ғўзаларга икки томонлама ишлов беришда бошқаларга ўрнак бўлаётирлар.

Райондаги Оҳунбобоев номли колхознинг Додажон Аҳмаджонов бошлиқ бригадасида ҳам ғўзалар авж олмоқда.

А. Ермаматов,
И. Бекмахаматов.

БЕКОБОД. Абдуманнон ота Абдуллаев 2-«Далварзин» совхозида 30 йилдан бери бригада бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқда. Абдуманнон ота бошлиқ бригада пахтакорлари бу йил 140 гектар ерда пахта ҳосили етиштираяптилар. Ҳозир бригадада ғўза қатор ораларига иккинчи марта комплекс ишлов бериш қизитиб юборилди. Бригаданинг азамат пахтакорлари шу кеча-кундузда мавсум охирига бориб ҳар гектар ерда 32 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун ғайрат камарини маҳкам боғлаб ишлаётирлар.

Е. Хасанов.

ЯНГИЕРДА ИШ ЎРНИГА ВАЪДАБОЗЛИК, МАЖЛИСБОЗЛИК

Янгиер район колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари бу йил мамлакатга 50.000 тонна «оқ олтин» ҳосили етказиб беришга аҳд қилганлар. Районнинг айрим илғор хўжаликларида олинган юксак мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада иш қилинаяпти. 1-«Боёвут» совхози ва «Коммунизм» колхозининг қатор бригадаларида ғўза парвариши агротехника қоидалари асосида ўтказилиб, яхши натижаларга эришилаётир. Бироқ, ғўза парвариши районнинг ҳамма хўжалигида ҳам талабга жавоб берарли даражада деб айтиб бўлмайди.

Маълумки, ҳозир ғўзага ишлов беришнинг энг масъулиятли даври бошланди. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ғўза парваришини янада кучайтириш тадбирлари ҳақидаги қарорини изчиллик билан амалга оширилса, Янгиер райони ҳам яхши натижаларга эришган бўлур эди. Афсуски, район партия, совет ташкилотлари ва хўжаликларнинг раҳбарлари бу қарордан ўз вақтида тегишли хулоса чиқариб олмаётирлар. Оқибатда ғўзага биринчи комплекс ишлов бериш ҳаддан ташқари чўзилиб кетаяпти.

Ғўза парваришига ўзибўларчилик кайфиятида қаралаётган «Фарҳод», 2-«Боёвут», 3-«Боёвут», «Дружба» совхозлари ва Карл Маркс номли колхозда ягана қилинмаган 6000 гектардан ортиқ ер бор. Биргина «Фарҳод» совхозида шу кунгача биринчи культивация 80 процент майдонда, кўндалангига ишлов бериш эса эндигина 10 процент, яганалаш ва озиқлантириш 75 процентга яқин майдонда ўтказилган. Айниқса, 2-«Боёвут» совхозининг 2-бўлимида (бошқарувчиси ўртоқ Оролов) ягана чўзилиб кетаётганлиги устига-устак, бу иш сифатсиз ўтказилмоқда. Ҳар туп уяда 7—8 тадан кўчат қолдириляпти. Ўртоқ Шукуров бошқарувчилик қилаётган бўлимдаги Исаев бошлиқ бригадада яганалаш ҳалигача бошланмаган.

Карл Маркс номли колхозда (раиси Шукуров, партия ташкилотининг секретари Хўжаназаров ўртоқлар), 3-«Боёвут» совхозида (директори Иноятов, партия ташкилотининг секретари Музаффаров ўртоқлар) ғўзанинг ҳозирги аҳволи жуда ачинарли. Бу хўжаликларда чигит ҳалигача тўла ундириб олинмаган, тўлиқ гектар учун курашилмаётир. Шу совхознинг кўпчилик майдонларида ғўза кўчати гектарига 60—65 минг тупданга зўрға тўғри келади.

Ўртоқ Расулев бошқарувчилик қилаётган бўлимнинг карталаридаги ғўза туплари бўлса 43—45 мингдан ошмайди. Бу хўжаликларда ғўзани озиқлантириш ҳалигача тугалланганиг йўқ, суғориш ғоят сифатсиз ўтказилаяпти, кўллатиб суғориш натижасида сув бекорга исроф бўляпти. Директор ўртоқ Иноятов ҳам, колхоз раиси ўртоқ Шукуров ҳам район партия комитетининг ҳар галги йиғилишида «аҳволни тузатамиз», деб ваъда беришади, лекин қуруқ гап қулоққа ёқмас, деганларидек, ваъдалар амалга ошмайди.

Ҳар иккала хўжаликда ҳам камчиликни тузатиш ўрнига қилинмаган ишни қилинди деб ахборот бериш, сводкаларни ошириб ёзиш каби кўзбўямачилик фактлари содир бўлмоқдаки, буни ҳеч ким суриштирмаётир. Карл Маркс номли колхознинг Тоғаев бошлиқ бригадасида бир кунда бор-йўғи 2, 3 гектар ердаги ғўза ягана қилинган, ҳолбуки бригада табелчиси бу фактни 6 гектар деб ошириб кўрсатган. Мейлиев бошлиқ бригадада ҳам 1,6 гектар ягана 5 гектар қилиб кўрсатилган.

«Фарҳод» совхозида шу кунгача ҳали 1000 гектардан ортиқ майдондаги ғўза суғорилмаган. Совхознинг ҳамма бўлимларида тўлиқ гектар учун курашиш, озиқлантириш ва суғориш ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Бунга, бир томондан, «Главголодностепстрой» бошқармаси ҳам айблидир. Трест пахта майдонларини суғорадиган насос станцияларининг қандай ишлаётганлигидан мутлақо хабар олмай қўйди. Сув чиқариш насосларининг кўпи ишламайди.

Тўлиқ гектар учун курашиш, яганалашни тез кун ичида тугаллаш, озиқлантиришни культивация билан боғлаб олиб боришни имкони борича жадаллаштириш, тракторларнинг иш унумини кескин ошириш ҳар бир хўжаликнинг жангоғар иши бўлиши керак. Мусобақадош Самарқанд области Пойариқ райони пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари райондаги ғўзанинг аҳволи билан чуқур танишиб чиққанларидан кейин ана шундай хулосага келган эдилар.

Аҳвол шундай экан, райондаги колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари одат тусига кирган мажлисбозликни, қуруқ ваъдабозликни йиғиштириб қўйиб, конкрет амалий ишга ўтишлари, барча имкониятларни ишга солиб, ғўза парваришидаги қолоқликка тезда барҳам беришлари керак.

М. СУЛТОНОВ,
Ж. ҲОШИМОВ.

МУНОСИБ СОВҒА БИЛАН БОРАМИЗ

— Тўйга тўёна билан борсанг, қанчалик яхши, — дейди Аҳмад ака Саидқулов. — Юзинг ёруғ бўлади, дўстларинг бетига очиқ чеҳра билан қарайсан, ўзингни енгил ҳис этасан. Буни бригадамиз аъзолари яхши тушунишади. Шу сабабли улар улуғ айём куни — КПСС XXII съезди, Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVI съезди очиладиган тарихий кунларни меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун енг шимариб ишламоқдалар. Қисқа вақт ичида 120 гектар майдондаги ғўзаларга сифатли ишлов берилди. Бу ишда Қулмат Мустоев, Султон Сиддиқов каби механизаторларимиз ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар. Улар ғўза қатор ораларига ишлов беришни намунали ўтказмоқдалар, ишнинг сифатли бўлиши уларнинг ҳамиша диққат марказида бўлмоқда. Ишловдан чиқарилган эгатларга кетма-кет сув таралаётир, ғўзалар қониб сув ичаяпти.

Сув — ғўзанинг томиридаги қон. Сувсиз ғўзанинг ривож топиши, соғлом ўсиши қийин. Ҳа, у сув билан ҳаёт. Шундай экан бригада аъзолари сувга нисбатан бефарқ қарай олармидилар, йўқ албатта. Ғўзаларга сув тараш иши кўп йиллик тажриба эгаларига топширилди. Ҳолбўта Жабборов, Ориф Бобомуродов, Маматқул Мустоев каби ўртоқлар шулар жумласидандир. Улар бир неча йиллардан буён ғўзага сув тараб келмоқдалар.

Кенг далалардаги яшил квадратлар кўзни қамаштиради. Ғўзалар мавж уриб ўсаяпти, кўкка бўй чўзаяпти. Қўша-қўша шоналарни айтмайсизми, қараб кўзингиз қамашади. Бу «Пискент» совхозининг 4-бўлимидаги ўртоқ Аҳмад Саидқулов бошчилик қилаётган бригадага қарашли далалардир.

М. ОЙДИНОВ.

БЕЛЛАШГАН АКА-УКАЛАР

Тонг. Эсаётган майин шабада юзларни силаб ўтади. Бир учи уфқ билан туташ майдондаги яшил квадратлар шабадада оҳиста тебранади. Қараган сайин қувончинг жавлон уради. Ҳаммасидан ҳам жўяклар оралаб кетаётган икки универсални айтмайсизми! Бирбири билан баҳслашиб ишлаётганга ўхшайди. Пўлат отлар рулини бошқараётганлар кимлар бўлдийкин? Булар ака-ука Саттор ва Раҳимжон Зулфиқоровлар эди.

Ўтган йили улар механизатор бўлиб ишлаган бригадада ҳосилдорлик олдинги йилларга қараганда 5 центнерданга ошган, таннарх сезиларли даражада камайган эди. Бу ўз-ўзидан бўлди дейсизми? Йўқ, ҳосилдорлик ошар экан, таннарх камаяр экан, — буни азаматларнинг ҳиссасисиз, ғайрат-шижоатисиз тасаввур этиб бўлармиди!

Шундай ака-укалар ҳар бир туп кўчатнинг соғлом ва бақувват ўсиши учун, серҳосил бўлиб етишиши учун кечани-кеча, кундузни-кундуз демасдан енг шимариб ишлаган эдилар. Уларнинг мўл ҳосил етиштириш учун курашини ёзнинг иссиғи ҳам, қишнинг қаҳратон совуғи ҳам қайтара олмаган.

Ака-ука Зулфиқоровлар шу кунларда ҳам зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Уларни кўпроқ сон эмас, ишнинг сифати қизиқтираяпти. Сирдарё районидаги «Қизил Октябрь» колхозида бу каби механизаторларни кўплаб учратиш мумкин.

Т. СОЛИЕВ.

СУВАННА ФУМА ВА СУФАНУВОНГ МОСКВАГА КЕЛДИЛАР

МОСКВА, 6 июнь. (ТАСС). Лаос ҳукуматининг бош министри шаҳзода Суванна Фума жаноб олийлари ва Нео Лао Хак Сат партиясининг раиси шаҳзода Суфанувонг Лаос юзасидан халқаро кенгашда қатнашиш учун Женевага кета туриб, бугун бу ерга келдилар.

Шереметьево аэродромида Лаосдан келган меҳмонларни СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари А. И. Микоян, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Н. А. Муҳитдинов ва бошқалар кутиб олдилар.

А. И. Микоян ва Суванна Фума аэродромда нутқ сўзладилар.

КПСС XXII съезди шарафига

ЕТТИ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

Етти соатлик иш куни топшириғини олти соатда бажариб, еттинчи соатда қўшимча маҳсулот тайёрлаш ҳақида Қўқондаги Охунбобоев номли тикувчилик фабрикасининг ўртоқ Т. Кардаш бошлиқ бригада аъзолари бошлаган ташаббус пойтахтимиздаги 3-мебель фабрикасининг коллективи томонидан қизғин кутиб олинди.

Гарнитура комплекти деталларини тайёрловчилардан М. Файзиева, Ш. Қосимова, А. Олимова, пардозчилар А. Ткаченко, С. Акбарова, О. Исмоилова, карниз ва қўғирчоқ тайёрловчилар О. Чермухо, К. Горлова, Н. Раҳимова, Р. Мусаевалар сингари 90 дан ортиқ хотин-қиз кардашчилар ташаббусидан ўрнак олиб ишлаётир. Фабрикамизда партиямизнинг навбатдаги съездини муносиб туҳфалар билан кутиб олиш учун тайёргарлик қизғин бораяпти. Биз беш ойлик планни муддатидан бир ҳафта илгари бажариб қўйдик. Шу давр ичида 5500 дона диван ҳамда диван-кровать, 185 комплект гарнитур, 1800 та буфет, 15 минг метр карниз ва бошқа хил мебеллар тайёрланди.

Т. НАЖМИЙ,
фабрика ишчиси.

ТАШАББУСКОР АГРЕГАТЧИ

30-цехнинг донгдор агрегатчиси Сергей Правдюк ўзининг ажойиб ташаббуслари билан корхона коллективи ўртасида ҳурматга сазовор бўлди. У ишлаб чиқариш кўрсаткичларини яхшилаш, давлат маблағини тежашга қаратилган бир қанча таклифлар билан чиқди. Яқинда ўртоқ С. Правдюк яна бир ажойиб ташаббус бошлади. Цехда биринчи бўлиб контролёрсиз ишлашга ўтди. Ўз касбини жонидан севувчи, вазифасини сидқидиллик билан бажарувчи бу камтар ишчи доим сифатли маҳсулот бермоқда. У тайёрлаган бирор метр кабель брак қилингани йўқ.

Яхши ташаббус цехда кенг тарқалмоқда. Кўпгина ишчилар донгдор агрегатчининг иш тажрибалари билан танишиб, контролёрсиз ишлашга ўтмоқдалар. Ҳатто А. Воронцов, Б. Рибалкин ўртоқлар бошчилигидаги сменалар ҳам шу асосда ишлашяпти.

— Контролёрсиз ишлаш бундан буён ҳам кенг жорий қилина боради,—дейди «Ташкенткабель» заводи 30-цехининг бош мастери ўртоқ Р. Нуъмонов.— Ҳа демай барча ишчиларимиз шундай усулда ишлашга ўтадилар.

Ҳ. АҲМЕДОВ,
Тошкент кабель заводи 30-цехининг агрегатчиси.

ИЛҒОРЛАР САФИДА

Олтинтопган рух-қўрғошин комбинатининг коллективи партиямиз XXII съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритмоқда. Кончилар иш жараёнларини механизациялаш, янги техника воситаларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш натижасида етти йилликнинг учинчи йили планини муддатидан илгари бажариш юзасидан олган мажбуриятларини муваффақият билан адо этаётирлар. Шу йилнинг беш ойлик топшириғи муддатидан бир неча кун олдин бажарилди ва қўшимча равишда мингларча тонна руда қазиб чиқарилди.

Шуниси қувончлики, коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари социалистик мусобақа пешқадамларининг олдинги қаторларида бориб, коллектив эришаётган ютуққа баракали ҳисса қўшмоқдалар. Ана шу ватанпарварлик ҳаракати қатнашчиларининг сафи тобора кенгаймоқда.

Саралаш фабрикасининг флотатори Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Воспитанникова, Қўрғошин-кон руднигининг ўртоқ Журавлев бошчилигидаги экскаваторчилар бригадаси, Қолмақир конининг ўртоқ Еремин раҳбарлигидаги пармаловчилар бригадасининг таърифи бутун комбинатга ёйилган. Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари меҳнатдагина эмас, ўз билим доираларини кенгайтириш, жамоат ишларида актив қатнашиш, ҳулқ-атворда ҳам бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

А. ПАВЛЕНКО,
Олмалиқдаги Олтинтопган комбинатининг ходими.

Тошкентдаги Октябрь революцияси номли завод коллективи партия XXII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Суратда: корхонанинг илғор ишчиларидан Карим Тошпўлатов. У смена нормасини бир ярим баравардан ошириб адо этмоқда.

М. Комлев фотоси.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ТАРОЗИ-АВТОМОБИЛЬ

Синов машиналари—приборлар ва массаларни ўлчаш илмий-текшириш конструкторлик институтининг махсус лабораториясида оригинал электротензометрик тарози-автомобиль кашф этилди. Бу автомобиль кузовда бўлган юкни автоматик равишда жуда аниқ ўлчайди. Тарози-автомобилнинг ишлаш принципи жуда оддий. Автомобиль рамасида тўртта тензометрик датчик ўрнатилган бўлиб, булар махсус сим ўралган мембраналардан иборат. Юк мембраналарни босар экан, симларда қаршилик кучи пайдо бўлади ва юкнинг оғирлиги шофер кабинасидаги шкаладан кўриниб туради. Бундай машиналар ғалла, мева, сабзавот, картошка ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини ташишда қўлланилади. Мазкур машиналарни пахта ташишда ҳам муваффақият билан қўллаш мумкин.

Тарози-автомобиль машиналари синовлардан муваффақиятли ўтди. Бундай машиналар халқ хўжалигига катта фойда келтиради.

ТЕМИР-БЕТОНДАН ТРУБАЛАР

Тошкентдаги темир-бетон буюмлари заводида темир-бетондан ясалган трубалар ишлаб чиқарадиган махсус цех ташкил қилинди. Бу ерда ҳар йили 30 минг кубометр маҳсулот тайёрланади. Бу — канализация ва суғориш тормоқларининг қурувчилари йилига тахминан 200 километр келадиган труба оладилар, демакдир. Темир-бетон трубалар металлдан ясалганига қараганда бир неча марта арзонга тушади.

Цех диаметри 500 дан 900 миллиметргача бўлган темир-бетон трубаларини ишлаб чиқара бошлади.

ЭЛЕКТР «ХАБАРЧИ»

Азот саноати Бутуниттифоқ институтининг Чирчиқдаги филиали автоматика лабораториясида электростанциялар ва кимё саноати корхоналари учун электр сигнализациянинг ажойиб схемаси ишлаб чиқилди. Конструкцияси жуда содда бўлган бу мослама жуда тўғри ва аниқ ишлайди, агрегатларнинг иш режими бузилганлиги тўғрисида дарҳол хабар беради.

Янги схема электркимё комбинатининг метан конверсияси цехида ишлатилади.

КРАНЧИ ҚИЗ

Салима кнопкани босди: трослар таранглашди. Трактор деталлари билан лиқ тўла чўян яшик бир силкинди-ю, ердан кўтарилиб, ёниб турган печь томон силжиди. Янгигина қуйилган деталлар мана шу печда пиширилади. Бу процессни эса кранчи қиз Салима Камолова бажаради.

Салима «Узбексельмаш» заводининг қуюв цехига ишга келганидан буён уч йил ўтди. Шу қисқа муддат ичида у оддий қолипловчидан кран бошқарувчи бўлиб етишди.

Завод ва цех иш кўрсаткичларининг натижаси бевосита С. Камолова бошқараётган ўрмаловчи краннинг иш суръатига ҳам боғлиқ. Чунки, кран бетўхтов ишлаб турганидагина деталларни пиширувчи печлар бўшаб қолмайди, суръат пасаймайди, топшириқлар ўз вақтида бажарилади. Зиммасига юкланган ана шундай масъулиятни юракдан ҳис қилувчи Салима ўз агрегатининг бир лаҳза ҳам бўш туриб қолмаслиги учун курашади. Илгарилари 100—150 килограмм келадиган упаковкаларни печга жойлаш процесси қўл кучи билан бажариларди. Ҳозир Салима ўзининг ўрмаловчи крани ёрдамида бир йўла 1000—1500 килограмм оғирликдаги юкларни печларга жойлаб бераётир.

Шу кунларда ўртоқ С. Камолова партия XXII съезди шарафига меҳнат қилиб, смена нормасини ортиғи билан адо этмоқда. У коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номга эга бўлиш орзуси билан меҳнат қилмоқда.

М. ЖАЛИЛОВ.

ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

ИШЛАР ЎЛДА-ЖЎЛДА ҚОЛМАСИН

Бўстонлиқ. Қардошимиз қозоқ элидан бизга туҳфа қилинган ана шу районнинг оромбахш ҳавоси, ям-яшил даралари кимни мафтун қилмайди дейсиз. Бу ерда кўплаб қад кўтараётган турар-жой ва маданий-маиший муассаса бинолари район ҳуснига-ҳусн, чиройига-чирой қўшмоқда.

Бу йил ҳам Бўстонлиқда катта қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Жумладан 920 ўринлик мактаб-интернат, Бурчмулла қишлоғида янги ўн йиллик мактаб, Искандар посёлка Советида пилла заводи, марказий касалхона ва бошқа бир қатор маданий-маиший бинолар қурилиши тамомланиб, фойдаланишга топширилиши зарур. Лекин бинокорлик ишларининг ниҳоятда суст бораётганлиги кишини ранжитмоқда. Район бўйича қурилиш ишларининг биринчи квартал плани бор-йўғи 43,3 процент бажарилди.

Бу аччиқ сабоқдан қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари тегишли хулоса чиқариб, ишни жонлантириб юборарлар деб, умид қилинган эди. Афсуски бундай бўлиб чиқмади. Натижада апрель ойи топшириғи ҳамда беш ойлик план бажарилмай қолди.

Мактаб-интернат биноси райондаги энг йирик объектлардан бири ҳисобланади. Мактаб шу йилнинг август ойида тўла қўлдан чиқарилиши ва сентябрь ойидан бошлаб у ерда машғулотлар бошланиши лозим. Қурилиш ишлари бундан бир йилдан кўпроқ вақт илгари бошланган эди. Лекин область қишлоқ қурилиш тресги 7-қурилиш-монтаж бошқармасининг раҳбарлари (бошлиғи М. Журавлев, бош инженери А. Овсянников ўртоқлар) турли бўлмағур баҳоналарни рўкач қилиб, ишни ўзибўларчиликка ташлаб қўйдилар. Оқибатда шу объект учун ажратилган маблағнинг бор-йўғи 45 процентигина ўзлаштирилди. Мактаб-интернатнинг уч корпусидан фақат биттасида иситиш тармоқларини ўрнатиш ва пардоз ишлари олиб борилмоқда. Бошқа корпуслардаги ишлар эса ҳамон ўлда-жўлда ётибди. 3-корпуснинг томи ҳалигача ёпилмаган. 320 ўринли интернат ётоқхонасининг биноси ғиштлари терилиб, усти ёпилганича турибди. Бошқа маъмурий-хўжалик бинолари ҳам ана шундай чала ярим ҳолда ётибди. Афтидан Журавлев ва Овсянников ўртоқлар ўз зиммаларига юклатилган масъулиятни унутиб қўйганга ўхшайдилар. Акс ҳолда бу жуда муҳим объектга бунчалик масъулиятсизлик билан муносабатда бўлишни нима деб баҳоласа бўлади!

Фақат бугина эмас. Бошқарма раҳбарлари марказий касалхона, пилла заводи ва Бурчмулла қишлоғидаги мактаб биноларини ҳам шу йил ичида қуриб тамомлашни ваъда берган эдилар. Район йиғилишида ваъда берилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин бошқарма раҳбарлари ҳозирнинг ўзидаёқ кўпчилик ўртасида ўзлари айтган сўзларни унутиб қўйганга ўхшайдилар. Фикримизнинг исботи учун фактларга мурожаат қилайлик. Шу пайтгача пилла заводининг фақат фундаменти ишланган, холос. Бурчмулла қишлоғидаги мактаб қурилиши ҳам ҳали у, ҳали бу етишмаётир баҳонаси билан ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Район марказидаги касалхона қурилиши ўтган йили бошланган эди. Шундан бери ўтган вақт ичида бор-йўғи 20 процент иш қилинибди. Касалхонанинг биринчи қаватига ғишт терилганича ётибди.

Райондаги бошқа қурилиш ташкилотлари ҳам ниҳоятда қониқарсиз ишламоқда. Чунончи Чирчиқ ойна заводида янги цех қурила бошланган эди. Лекин бу объектда ҳам иш суръати тошбақа юриш қабилида. 225-УНРнинг ўртоқ Стальнов раҳбарлик қилаётган участкаси цех қурилиши бўйича шу йилнинг тўрт ойлик планини зўр-базўр 30 процент бажарди. Йилнинг қарийб ярми ўтиб қолди. Лекин ўртоқ Стальнов ва УНРдаги бошқа раҳбар ўртоқлар ишни жонлантириб юбориш учун ҳали ҳам вақт эрта деган кайфиятда юришибди. Завод раҳбарлари эса уларнинг кўнглини ранжитгилари келмай, қатъий талабчанлик қилмаётирлар.

Область матлубот жамиятига қарашли қурилиш участкаси (бошлиғи ўртоқ Асокин) айниқса ёмон ишламоқда. Матлубот кооперацияси бўйича бу йил жами 118 минг сўмлик 10 та объект битказилиши лозим. Шу йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида ажратилган маблағлардан ақалли бир минг сўми ҳам ўзлаштирилмаган. 10 та объектдан иккитаси — нонвойхона ва қушхона ўтган йилдаёқ ишга туширилиши керак эди. Лекин ўртоқ Асокиннинг хафсаласи ва кайфияти бундан кейин ҳам ўзгармай шундайлигича қолаверса, бу объектларнинг ҳали-вери ишга туширилиши даргумон.

Иш суръати ана шундай суст, лекин унинг сифати бундан ҳам ёмон. Чунончи ўртоқ Асокиннинг бевосита раҳбарлигида қуриб «битказилган» Хондойлиқ қишлоғидаги магазин биноси текширишда мутлақо яроқсиз бўлиб чиқди. Давлатнинг қанчадан-қанча маблағи сарфланиб бунёд этилган бу бино брак қилинди. Комиссия магазин биносини бузиб, қайта қуриш лозим деган қарорга келди. Аммо бутун қилғиликни қилиб қўйган Асокин эса мана бир йил бўлдики, ўз хатосини тузатиш ўрнига ҳамон бепарво юрибди. Область матлубот жамияти қурилиши бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Галперин бўлса бутун аҳволдан хабардор бўлгани ҳолда халқ маблағларини кўкка совураётган Асокинга нима учундир шу пайтгача лом-мим демай келаётир.

Райондаги бошқа қурилиш объектларида ҳам аҳвол шундай. Чунончи 13-«Бўстонлиқ» совхозида бу йил юз бош сигирга мўлжаллаган сигирхона, ҳаммом, болалар боғчаси, 4 та икки квартирали турар-жой биноси ва 2 та дала шийпони қурилиши керак. Лекин бу объектларнинг лойиҳа ва смета ҳужжатлари шу пайтгача олингани йўқ. «Бўстонлиқ» рабкоопида мўлжалланган 5 та объектдан ҳозиргача бирортасида ҳам иш бошланган эмас.

Юқорида келтирилган мисоллардан кўриниб турибдики, Бўстонлиқда қурилиш ишларининг суръати ҳам, сифати ҳам мутлақо талабга жавоб бермайди. Ваҳоланки, етти йилликда белгиланган планлар, тузилган режалар тақдири кўп жиҳатдан қурилиш ташкилотларининг қай даражада ишлашига боғлиқдир. Шу сабабли район партия комитети ва район ижроия комитети ўзлари раҳбарлик қилаётган участкада ишни барбод бераётган, ваъда бериб уни бажармаётган, ўз зиммасига юклатилган масъулиятни бутунлай унутиб қўйган қурилиш ташкилотларининг раҳбарларга нисбатан қатъий талабчанлик қилишлари керак. Ишни яхшилаш манфаатлари қурилиш ташкилотларини ўз соҳасини яхши биладиган, жонкуяр, билимдон, ташкилотчи кадрлар билан мустаҳкамлашни талаб қилмоқда.

И. ОРТИҚБОЕВ,
В. ҚОДИРОВ.

Буюк революцион-демократ — философ

В. Г. БЕЛИНСКИЙ ТУҒИЛГАН КУНГА 150 ЙИЛ ТЎЛИШИ ОЛДИДАН

Буюк рус революцион-демократи, ажойиб адабий танқидчи ва публицист, рус материалистик философиясининг классиги, мамлакатимиздаги машҳур мутафаккирлар ҳамда революцион курашчиларнинг шонли сафидан муносиб ўрин олган Виссарион Григорьевич Белинскийнинг туғилганига шу йилнинг 13 июнида 150 йил тўлади.

Совет халқи Белинскийни гениал адабий танқидчи, Россиядаги адабий танқидчилик ва адабиёт тарихининг асосчиси сифатида ҳурмат билан тилга олади. Буюк танқидчининг ажойиб таланти унинг кўп қиррали ва бой ижодида ўз аксини топди. Белинский дастлабки машҳур рус философларидан бири, талантли тарихчи, Россиядаги реалистик эстетиканинг асосчиларидан бири эди. Аммо, даставвал, Белинский бизга революцион-демократик ҳаракатни бошлаб берган буюк разночин-революционер сифатида, ўзининг бутун кўп қиррали ва жўшқин фаолиятини крепостнойлик зулмидан халқни озод қилиш учун курашга бағишлаган киши сифатида қадрлидир.

В. И. Ленин Белинскийнинг илғор революцион назарияни яратиш учун олиб борган курашини юксак баҳолаб, уни Герцен ва Чернишевскийлар билан бир қаторга қўяди.

Революцион-демократ Белинский крепостнойлик тузумини бутунлай йўқотишдан манфаатдор бўлган крепостной деҳқонларнинг идеологи бўлган эди. В. И. Ленин Белинский фаолиятининг синфий асосларини очиб бериб, унинг дунёқарашида крепостной деҳқонларнинг манфаатлари ва кайфияти, уларнинг крепостнойлик зулмига нисбатан ғазаб-нафрати ўз ифодасини топди, деб кўрсатиб ўтган эди.

Белинский ўзининг ижтимоий-сиёсий ва адабий фаолиятининг сўнгги 17 йили (1831—1848 йиллар) давомида маърифатчиликдан революцион-демократизмга, идеализмдан материализмга ўтишда ғоят мураккаб ва қарама-қаршиликлардан иборат бўлган ғоявий тараққиёт йўлини босиб ўтди. Буюк революционер дунёқарашининг эволюцияси Россия деҳқонларининг помешчик-крепостникларга қарши олиб борган кураши, чоризмга қарши озодлик йўлидаги курашнинг кучайиши, рус жамиятида атеистик кайфиятнинг ўсиб бориши ҳамда черков зулмига қарши норозиликларнинг кучайиши билан боғланган эди. Шу билан бирга, Белинский Ғарбий Европа мамлакатларидаги ижтимоий ҳаётнинг ривожланишини сезгирлик билан кузатиб борди, бу мамлакатлардаги ишчилар, ҳунармандлар ҳамда шаҳарлик камбағалларнинг революцион чиқишларига қизғин хайрихоҳлик билдирди, Ғарбдаги революцион ҳаракат тажрибалари тўғрисида назарий фикр юритиб, уларни умумлаштирди.

Омма ўртасида революцион ҳаракат ҳали кучсиз бўлган 30-йилларда Белинский крепостнойлик тартибларини йўқ қилишнинг бирдан-бир тўғри йўлини топа билмаган эди. Бу даврда у, маърифатчи сифатида майдонга чиқиб, деҳқонларни крепостнойлик зулмидан озод қилиш ҳамда халқ ҳаётини яхшилаш учун Россияда моарифни кенг тарқатиш керак, деб ўйлар эди. Бироқ, у даврдаги ҳаёт Белинскийнинг бундай абстракт маърифатни тарғиб қилишдан иборат бўлган идеалларининг асоссизлигини ҳамда уни сира амалга ошириб бўлмаслигини кўрсатди. Шу сабабли ҳам буюк революционер айрим хатоликларга йўл қўйди ва мавжуд тузум билан келишувчилик қилишга олиб келувчи нотўғри хулосаларга келди. Аммо, бу узоққа чўзилмади. Мамлакатда тобора ўсиб бораётган озодлик йўлидаги курашнинг кучли таъсири остида у ўз хатоларини тезда тушуниб олди ва 1840 йилдан бошлаб жамиятдаги илғор кишиларни мавжуд тузумга қарши актив курашга чақирди.

Белинский ҳаётининг кейинги саккиз йили (1840—1848 йиллар) мобайнида унинг революцион-демократик дунё қараши бутунлай шаклланди. 40-йилларда деҳқонлар оммасининг помешчикларга қарши кураши кучайди. Бу эса разночин-демократик зиёлиларнинг крепостнойлик тузумига ва чоризмга қарши олиб борган озодлик курашида ҳам ўз ифодасини топди. Белинский бу ҳаракатни бошқариб борди ва унинг ғоявий йўлбошчиси бўлиб қолди. Бу даврда у социалист сифатида майдонга чиқади, лекин унинг социализми ҳаёлий социализмдан иборат эди. Крепостнойлик Россиясининг қолоқлиги туфайли Белинский илмий социализм даражасигача кўтарилолмади. У, жамиятни революцион йўл билан қайта қуришда бошчилик қилишга даъват этилган пролетариатнинг жаҳоншумул-тарихий ролини тушунмади ва тушуна олмас ҳам эди.

Бироқ, Белинский ҳаёлий социализмнинг Фурье, Сен-Симон ва бошқаларнинг ҳаёлий социализми билан ҳеч қандай алоқаси йўқдир. Белинский ҳаёлий социализми унинг революцион-демократизми билан чамбарчас боғланган эди.

Белинский халқлар дўстлигининг тарафдори эди. У кишиларда Россиянинг мазлум халқларига нисбатан хайриҳоҳлик туғдириш ҳамда уларнинг эксплуататорлар ва золимларга нисбатан ғазаб-нафратни қўзғашга ҳаракат қилди. Буюк революцион-демократ Россия халқларининг крепостнойлик зулмидан бутунлай озод бўлиб, янги жамият тузишларига ва дунёда энг илғор маданият вужудга келтиришларига қаттиқ ишонган эди.

Ўзининг фалсафий қараши жиҳатидан Белинский материалист эди, рус философиясидаги материалистик традицияни ривожлантирган мутафаккирлардан бири эди.

Марксгача бўлган бутун философия тарихида ҳамда XIX асрдаги рус материализми тарихида Белинский каби, ўзининг философик ва илғор ижтимоий-сиёсий қарашлари бир-бирига чамбарчас боғланган биронта ҳам киши бўлган эмас. Белинскийнинг дунёқараши унинг прогрессив социал-сиёсий қарашлари билан бирга ривожланиб борган ва бир-бирига жуда сингиб кетгандир. Унинг философияси ўзи яшаган даврдаги ҳаётий муҳим масалалардан ажраб қолган бўлмай, балки ўша давр билан мустаҳкам боғланган эди. Философияда Белинский воқеликни ўзгартиришнинг маънавий воситасини кўрди. Философик масалаларга у Россиядаги воқеликка бўлган ўз муносабатининг энг муҳим масалалари деб қарар эди. У философияни ҳаётнинг амалий масалаларидан ва халқ манфаатларидан ажратиб олиб, алоҳида равишда ўрганувчи бачкана олимлар устидан кулди.

Унинг 40-йиллардаги философик қарашларининг марказий нуқтаси «инкор ғояси» дан иборат эди. Бу ғоя Белинскийнинг эски, умри тугаб бораётган тузумни кескин танқид қилишида ҳамда унга қарши қонуний равишда кураш олиб бориш лозимлигини эътироф қилишда ўз ифодасини топгандир. Инкор бўлмаса «инсоният тарихи туриб қолган ва сассиқ ботқоқликка айланиб қолган бўлур эди» деб айтган эди у. Дунёга диалектик нуқтаи назардан қараб ҳамда диалектикани Гегелнинг чекланган идеалистик таълимотидан ажратиб олиб, Белинский крепостнойлик тузумини, монархик муассасаларни ва эскириб қолган реакцион ғояларни революцион йўл билан инкор қилишнинг зарурлиги ва қонунийлигини асослаб берди. У, бир тарихий даврнинг иккинчи бир давр билан алмашиниши тасодифий равишда бўлмайди ва бу нарса ҳукмдорлар ҳамда қонун эгаларининг хоҳиши билан амалга оширилмайди, балки қонуний тарзда, тарихий зарурат йўли билан амалга оширилади, деган бирдан-бир тўғри хулосага келди.

Белинский халқ оммасининг ҳамда шахснинг тарихда тутган роли масаласини тўғри ҳал қилди. Унинг ижтимоий воқеаларни тушунтиришдаги ва тарихий материализмга яқинлашиб келган фикрлари ҳамда диалектик идеялари шуни кўрсатадики, Белинский Фейербахнинг ҳаёлчан, метафизик материализмидан юқори кўтарилди. У, диалектик материализмга жуда яқинлашиб келди ҳамда тарихий материализмга келиб тақалди. Крепостнойлик тузумига асосланган Россиянинг ўша даврдаги қолоқлиги, мамлакатда революцион пролетариатнинг ҳали вужудга келмаганлиги сабабли Белинский жамият тарихини тушунишда идеализмдан бутунлай қутилолмади.

Эстетика назариясини ривожлантиришда Белинский жуда катта хизмат кўрсатди. Унинг эстетикаси адабиёт ва адабий танқидчиликдаги турли реакцион оқимларга қарши курашда, буюк танқидчининг революцион-демократик дунё қараши асосида шаклланиб борди. Белинский 40-йилларнинг бошларида философик идеализмдан қутилиб ва уни қаттиқ танқид қилиб, санъатнинг воқеликка бўлган муносабати тўғрисидаги масалани философик материализм позициясида туриб ҳал қилди. Белинский санъатнинг ҳаққоний, халқчил бўлишини ҳамда унинг жамиятни қайта қуриш ишига актив равишда аралашувини талаб қилди. Пушкиннинг «Евгений Онегин», Гогольнинг «Ўлик жонлар», Лермонтовнинг «Замонамиз қаҳрамони» сингари реалистик асарларни буюк танқидчи ўз давридаги рус жамияти ҳаётини чуқур ифодалаб берган, ажойиб бадиий асарларнинг намунаси деб билди.

Қаттиқ цензура назорати ўрнатилган крепостнойлик тузуми шароитида ҳам Белинский ўз мақолаларида рус адабиёти соҳасида иш олиб бораётган илғор кишиларни воқеликни реалистик тарзда чуқур тасвирлашга, крепостнойлик тузумига нисбатан ғазаб-нафрат билдиришга ҳамда эзилган халқ оммасига хайриҳоҳлик билан қарашга муттасил ўргатиб келди. «Отечественние записки» ва «Современник» журналларининг саҳифаларидан унинг озодлик учун курашга даъват этувчи овози баралла янгради.

Белинский ўзининг бутун ҳаётини самодержавиега, динчиликка қарши курашга бағишлади. У ўз атрофига 30—40-йиллардаги рус адабиётининг ҳамма энг яхши талантли кучларини йиғди. Шунинг учун ҳам у чор цензураси ва жандарм бошқармасининг алоҳида контроллиги остига олинди. Чор цензураси Белинский асарларидаги энг яхши фикрларни—мазлум халқларга ачиниш ва хайриҳоҳлик билан қараш, Россиядаги тузумни қайта ўзгартириш зарурлиги тўғрисидаги фикрларини доим чиқариб ташлади.

Революцион-демократиянинг сиёсий душманлари Белинскийни сира кўраолмас эдилар. «Аристократлар ўртасида князь ва адабиётда эса лаганбардор» бўлган Вяземский шулардан бири эди. У Белинский ҳақида: «Белинский—адабий исёнчидир, у исён қилиш учун бизда махсус жойлар бўлмаганлиги сабабли журнал саҳифаларидан туриб исён кўтармоқда», деб ёзган эди. Чор Россияси бир неча йиллар давомида ҳатто Белинскийнинг номини тилга олишни давлат жинояти сифатида таъқиқлаб қўйган эди.

Ажойиб революцион-демократ Белинский крепостнойлик тузуми ҳамда чоризмнинг ашаддий душмани, эзилган деҳқонлар оммасининг орзу-истаклари ва кайфиятларини ифодаловчи, уларни озодлик учун курашга отлантирган революционер, ўз Ватанининг порлоқ келажагига астойдил ишонган буюк мутафаккир сифатида совет кишилари қалбида абадий яшайди.

В. САМИШКИН,
философия фанлари кандидати.

ҒАФУР ҒУЛОМНИНГ ЯНГИ АСАРЛАРИ

Республика бадиий адабиёт нашриёти Ғафур Ғуломнинг «Ленин ва Шарқ» номли янги шеърлар тўпламини босмага тайёрлади.

— Бу тўплам Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съездига менинг тортиғим, — дейди шоир. — Тўплам қирқтага яқин шеърни ўз ичига олган. Тўпламни яратиш идеяси бундан бир йил муқаддам, ижодий интеллигенциянинг Никита Сергеевич Хрушчев билан учрашуви вақтида туғилган эди.

Ижодий планларимга келганда, мен пахтакор ва маккажўхорикорларимизнинг олижаноб меҳнатини тараннум этмоқчиман А. Твардовскийнинг «Ииroқ-йироқлар» номли поэмасини таржима қилмоқдаман.

Ғафур Ғулом яқин ўртада Ҳиндистондан меҳмон бўлиб келадиган ёзувчиларни кутмоқда. Ҳиндистонлик ёзувчилар ўзбек адиблари билан бирга Фарғона водисига борадилар.

— Ана шу учрашувлар халқлар дўстлиги ҳақидаги янги асарлар учун темалар берса керак ,— деди пировардида Ғафур Ғулом. (ЎзТАГ).

ИҚТИСОДИЙ ЎЗАРО ЁРДАМ КЕНГАШИ АТОМ ЭНЕРГИЯСИДАН ТИНЧ МАҚСАДЛАРДА ФОЙДАЛАНИШ ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

МОСКВА, 5 июнь. (ТАСС). 1961 йил 30 майдан 2 июнгача Москва шаҳрида профессор В. С. Емельяновнинг раислигида Иқтисодий ўзаро ёрдам комиссияси атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш доимий комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Мажлис ишида кенгаш аъзоси бўлган ҳамма мамлакатларнинг делегациялари қатнашди.

Комиссия социалистик меҳнат тақсимоти принципларига амал қилиб, халқ хўжалигида фойдаланиладиган ядро техникаси приборлари ва аппаратлари, радиактив ва стабил изотоплар, шунингдек радиактив моддалар билан иш олиб борувчи ходимлар учун ҳимоя воситалари ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш юзасидан иш программасини ҳамда тадбирларни қараб чиқди.

Комиссия бу соҳадаги илмий-техника ва иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантиришга қаратилган қарорлар қабул қилди.

Комиссиянинг мажлиси тўла ҳамжиҳатлик, якдиллик ва қардошларча ҳамкорлик вазиятида ўтди.

ҒЎЗАНИ СУҒОРИШГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК

ПАХТАКОРЛАРГА МАСЛАҲАТ

Ўзбекистон шароитида суғориш мўл ҳосил етиштиришнинг ҳал қилувчи шартларидандир. Илмий-текширув муассасалари, тажрибакорлар бу муҳим агротехника тадбирини урганиш ва унинг пахта ҳосилдорлигига таъсири соҳасида катта ишлар олиб бордилар. Ғўза ўсув даврининг ҳар хил муддатларида унинг сувга бўлган талаби, суғоришни ўтказиш муддатлари, сув қўйиш техникаси, ҳар хил тупроқ шароитини ҳисобга олиб, сувни сарфлаш нормалари ва бошқа жуда кўп масалалар ишлаб чиқилган

Ана шулар асосида сувдан фойдаланишнинг планини осонлик билан тузиб чиқиш, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини ўз вақтида ва тўғри суғориш тадбирларини белгилаш мумкин бўлади.

Бироқ, бу тавсиялар ҳамма ерда ҳам тўла амалга оширилаётгани йўқ. Кейинги йилларда суғоришни ўтказиш соҳасидаги рўй берган ҳолат ғўзани суғоришнинг илмий жиҳатдан асосланган схемасидан анча фарқ қилади.

Колхоз ва совхозлар бир суғоришда сув нормасини бир йўла кўпайтириб, суғоришнинг умумий сонини кескин камайтириш йўлидан бормоқдалар. Биринчи суғориш анча кечикиш билан ўтказила бошлади. Кўп суғоришларнинг муддати июль, август ва сентябрь ойларининг охирига суриб қўйилди.

Табиийки, булар яхши натижаларга олиб келгани йўқ. Суғоришнинг бундай тартибда ўтказилиши айниқса об-ҳаво ноқулай келган йилларда ҳосилнинг кескин камайиб кетишига сабабчи бўлди.

Масалан, 1960 йилда бутун вегетация даврида ғўзага пландаги 5—5,5 ўрнига ўртача 3,5 марта сув қўйилди. Колхоз ва совхозлар биринчи суғоришни 10 июлда, яъни 20—25 кун кечикиб тугалладилар Кейинги суғоришлар ҳам 25—30 кун орасида анча кечикиб ўтказилди. Кўпгина майдондаги ғўза сентябрь ойида суғорилди. Асосий майдонида сизот сувлари чуқур бўлган Бўка районида 1 июлгача ғўзага 0,6 марта сув қўйилди. Сирдарё, Ўрта Чирчиқ районларида ана шу муддатгача бўлган давр ичида ғўза фақат 0,5 марта суғорилди.

Суғориш режимига риоя қилинмаганлиги натижасида ғўзанинг ривожи кечикди ва ҳосилнинг кеч етилишига сабабчи бўлди. Баъзи майдонларда ҳосил тугунчалари тўкилди. Асосий агротехника талаби — суғоришни қатор ораларини ишлаш билан боғлаб олиб бориш бузилди. Ғўза май ойида интенсив равишда культивация қилинди, июнь ойида ҳам ўсимлик суғорилмасдан культивация қилинди. Ҳатто парвариш деярли тўхтатиб қўйилган вегетация даврининг иккинчи ярмида ҳам ўсимликка сув қўйилди. Натижада кўсакларнинг очилиши анча кечикди, ҳосилдорлик кескин камайиб кетди.

Бу йил колхоз ва совхозлар пахта етиштиришни кўпайтириш юзасидан юксак мажбурият олганлар. Бу вазифани ҳар гектаридан олинадиган ҳосилни 6 центнердан кўпайтириш йўли билан бажариш мумкин. Бунинг учун эса ўтган йилларнинг иш натижаларини атрофлича муҳокама қилиб чиқиш, йўл қўйилган камчиликлар нимадан иборат эканлигини билиб олиб. бу камчиликларнинг бу йил такрорланишига йўл қўймаслик лозим.

Хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислар, колхоз ва совхозларнинг барча ходимлари агротехника савиясининг яхшиланишини таъминлашлари, барча агротехника тадбирларининг ўз вақтида ва сифатли амалга оширилишига ва биринчи навбатда ғўзани суғоришда қатъий тартиб ўрнатилишига эришишлари зарур.

Лекин дастлабки якунлар шуни кўрсатадики, ҳали бир қатор хўжаликларнинг раҳбарлари ўтган йилларнинг аччиқ сабоқларидан тегишли хулоса чиқариб олмаганлар. Бу йил суғориш бирмунча юқори суръатда, уюшқоқлик билан ўтказилаётган бўлса ҳам, бу суръат ҳали ҳам ёш ўсимликнинг яхши ривожланишини таъминлаш учун камлик қилади. 1 июнга қадар атиги 50 процентдан сал кўпроқ майдонга сув қўйилган. Бўка, Ўрта Чирчиқ районлари илгаригидек суғоришда орқада қолмоқдалар. Сирдарё районидаги аҳвол ҳам қаттиқ ташвиш туғдиради. Бу районда кўп колхоз ва совхозлар суғоришни кўп талаб қиладиган 4727 сортли янги чигит уруғи экканлар.

Ҳамма ерда суғоришни планли равишда ўтказишга қатъий равишда амал қилиш зарур. Сувдан фойдаланиш плани тузилаётганида қуйидаги асосий ҳолатларни ҳисобга олиш лозим.

Ғўзани суғориш режими тупроқ шароити ва етиштирилаётган сортнинг биологик хусусиятларини ҳисобга олиб белгиланади. Шунингдек, йилнинг метереологик шароити ҳам катта аҳамиятга эга. Айниқса, бу йилги шароитда ана шу факторнинг таъсири билиниб турибди: апрель ойининг учинчи ўн кунлигида ҳам ҳаво қуруқ ва илиқ келди.

Суғоришнинг схема ва муддатларини танлашда сизот сувларининг чуқурлигини тўғри аниқлаш ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Шунинг учун область территориясини тўрт группага бўлиш мумкин:

I. Сизот сувлари чуқур бўлган ерлар.

II. Сизот сувларининг чуқурлиги 4—5 метр бўлган ерлар.

III. Сизот сувларининг чуқурлиги 2—3 метр бўлган ерлар.

IV. Сизот сувларининг чуқурлиги 2 метргача бўлган ерлар.

Сизот сувлари ер юзасига қанчалик яқин бўлса, суғоришнинг сони шунча камаяди. Яъни ғўза ўзининг ривожи учун зарур бўлган сувнинг бир қисмини ана шу сизот сувларидан олади. Суғоришни қисқартириш муддати. шунингдек тупроқнинг механик составига ҳам қараб белгиланади. Механик состави енгил бўлган тупроқларда нам кам бўлади; бундай ерларда суғоришни тез-тез, лекин унчалик кўп бўлмаган норма билан ўтказиш зарур. Тупроғи оғир ерлар намга бирмунча бой бўлади ва бундай ерларга кўп норма билан— бироқ анча оралатиб сув қўйилади

Чирчиқ ва Оҳангарон дарёларининг этак ерларида шағал тупроқли ёки шағали ер юзасига яқин бўлган ерлар майдони анчагина бор. Бундай участкаларга сизот сувларининг яқин бўлишига қарамасдан кўп миқдорда сув бериш талаб қилинади.

Енгил тупроқли ерларда ғўза гуллаш давригача бўлган вақтгача ҳар гектар ерга 600—700 кубометр атрофида сув қўйиш билан кифояланиш маъқулдир. Оғир тупроқли ерларнинг ҳар гектарига эса 800—900 кубометргача сув сарфланади.

Ғўза гуллаш даврида енгил тупроқли ерларда ҳар гектар ерга қўйиладиган сув нормасини 800—900 кубометргача, оғир тупроқли ерларда эса 1000—1200 кубометргача кўпайтириш керак.

Механик состави ўрта даражада бўлган ерларга гуллаш давригача ва гуллаш даврида ғўзага сув қўйишда юқорида айтилган нормаларга нисбатан ўрта даража олинади Пахта пишиш даврида ҳамма ерларда ҳам суғориш нормаси гектарига 600—700 кубометрдан ошмаслиги лозим.

Нормадан ортиқ сув қўйиб юборилиши, тупроқнинг ҳаддан ташқари намланиши ёки бир текисда намланмаслиги сингари камчиликларга йўл қўймаслик учун суғоришда қуйидаги талабларга риоя қилиш зарур:

1. Биринчи суғоришга, пахта пишиш даврида ўтказиладиган ҳамда яйлов ерларда сизот сувлари яқин ерларда ғўзага одатда эгат ташлаб сув таралиши лозим. Нишаби катта бўлган участкалардагина биринчи суғориш вақтида ҳар бир эгат бўйлаб сув қўйилсин.

2. Уқ ариқларнинг оралиғи участкаларнинг нишабига қараб табақалаштирилиши лозим.

а) нишаби катта бўлган участкаларда суғориш вақтида ўқ ариқларнинг оралиғи 60—80 метрдан ошмасин:

б) ўрта нишабли ерларга сув таралганда ўқ ариқларнинг оралиғи 120—150 метргача бўлиши мумкин:

в) нишаби зўрға билинадиган участкаларга сув қўйилганда ўқ ариқларнинг оралиғи 80—100 метр бўлиши мумкин.

3. Сув эгатларни ювиб кетиб, ғўзанинг илдизини очиб кетмаслиги ва тупроқнинг бир хилда намланишини таъминлаш учун сувни участканинг нишаби ва тупроқнинг сув ўтказувчанлик ҳолатини ҳисобга олган ҳолда қатъий табақалаштириб ўтказиш зарур.

Қия жойлари кўп бўлган участкаларга сув мумкин қадар жилдиратиб оқизилиши лозим.

Нишаб жойлари ўрта даражада бўлган участкаларда бир литр сувни 5—10 эгатга тақсимлаш керак, нишаби катта бўлмаган участкаларга эса бир литр сув 2—3 эгатга тақсимланади. Сувни тез ўтказувчан бўлган (ҳайдалган бедазор, органик моддаларга бой бўлган эски ҳайдалган ва ўтириб қолган) участкаларга эса ҳар бир эгат бўйлаб сув қўйилганида сувнинг юриш тезлиги секундига 2—3 литргача кўпайиши лозим.

Сувни оқизиш нормаси белгиланаётганида энг муҳим нарса шуки, сув эгат бўйлаб билинар даражада тупроқларни ювиб кетмасдан оқиши зарур.

Яна шуни ҳам унутмаслик керакки, сувнинг ҳаддан ташқари жилдиратиб қўйилиши суғориш нормасининг ва муддатининг узайиб кетишига ва тупроқларнинг ҳар бир эгат бўйлаб бир текис намланмаслигига, тупроқнинг юза қатлами ортиқча намланишига олиб келади. Ана шуни ҳисобга олиб, ҳаддан ташқари жилдиратиб суғормаслик керак. Жилдиратиб суғоришнинг ҳажмини ҳар бир участканинг конкрет хусусиятларини ҳисобга олиб белгилаш лозим.

Тошкент области территориясида табиий шароитларни ҳисобга олиб, ғўзани табақалаштириб суғоришнинг сони ва муддатларини схематик равишда уч зонага бўлиш мумкин.

1. Чирчиқ—Оҳангарон зонаси. Бу зона Чирчиқ дарёсида июлнинг иккинчи ярмидан бошлаб сувнинг кам миқдорда бўлиши ва Оҳангарон бўйича эса июндан бошлаб сувнинг кам бўлиши ҳамда ҳосилдор кулранг тупроқли ўтлоқ-кулранг тупроқли ерларнинг кўплиги ва шўрнинг йўқлиги билан характерланади.

Ўз навбатида бу зонани уч группа районларига бўлиш мумкин:

1. Чирчиқнинг ўнг соҳилига кирадиган районлар группаси, бунга Оржоникидзе, Янгийўл ва Чиноз районлари (ҳар бир административ районлар қўшилиб) киради:

а) Кучли кулранг тупроқли текис ва сизот сувлари 6—7 ва ундан ортиқ метр чуқурликда бўлган текис ерлар. Бу ерларга 2—3—1, 1—4—1, 2—4—1 схемалари бўйича 6—7 марта сув бериш талаб қилинади. (Бу ердаги ва қуйидаги биринчи рақам гуллашгача бўлган суғоришнинг миқдорини. иккинчиси гуллаш давридаги ва учинчиси эса ҳосилнинг етилиш давридаги суғориш миқдорини билдиради);

б) Кучи ўртача бўлган кулранг тупроқли паст-баландликдан иборат сизот сувлари анча чуқур (10-15 метр ва ундан ҳам ортиқ чуқурликда) бўлган ерлар. Бундай ерларга вегетация даврида 2—4—1, 2—5—1, 2—5—2, 3—5—1 схемалари бўйича 7—9 марта сув қўйиш талаб қилинади, Сув ҳар бир эгат бўйлаб жилдиратиб оқизилиши лозим;

в) кулранг тупроқли-ўтлоқ ва яйловдан иборат бўлган, сизот сувларининг чуқурлиги 1-3 метр бўлган одоқ ерлар. Бундай ерларнинг шағали ҳар жой-ҳар жойда ер юзасига чиқиб турган бўлади. Шунинг учун бу ерларга бутун вегетация даврида 1—2—0, 1—3—0, 2—3—0 схемалари бўйича 3 мартадан тортиб 5 мартагача сув қўйиш талаб қилинади. Шағали ер юзасига яқин бўлган ерларга қўшимча равишда (танлаб) сув қўйилади.

2. Оҳангарон группа районлари: бунга Пискент, Оққўрғон, Бўка административ районлари киради. Бу районларга қарашли ерларнинг кўп қисми кулранг тупроқли, сизот сувлари анча чуқурдир. Бироқ, бу районларда кулранг тупроқли-ўтлоқ ва яйловлардан иборат каттагина массивлар бор.

Оҳангарон дарёсида сувнинг камчиллигини ҳисобга олиб, 1—2 суғориш вақтида кулранг тупроқли ерларга экилган ғўзаларни ҳар бир эгат бўйлаб суғориш ва шу йўл билан тупроқнинг чуқур қатламларида ғўзанинг июль, август ойларида ривожланиши учун керакли запас намлар тўпланиши лозим. Сув етишмаганлиги туфайли гуллаш даврида эгат ташлаб суғориш бундан мустаснодир. Кулранг тупроқли ўтлоқ ва яйлов ерлардан иборат майдонларга сув эгат ташлаб қўйилсин.

Суғоришнинг схемалари. Кулранг тупроқли ерлар учун: 1—2—1, 2—2—1, 2—3—0. Кулранг тупроқли, ўтлоқ ва яйлов ерлар учун: 1—2—0, 1—3—0, 2—3—0.

3. Чирчиқ группа районларининг одоқ ерлари. Унга Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ районлари киради. Бу районларнинг ҳаммасида сизот сувлари 1—2 метр чуқурликда бўлган ўтлоқ ерлар кўп майдонни ташкил этади. Айрим жойларда шағал ер юзига яқин. булар ғўза гуллаш даврида карталарнинг танлаб суғорилишини тақоза қилади. Бу группага кирган районлардаги ғўзага вегетация даврида 1—2—0. 1—3—0 2—3—0, 2—3—1 схемаси билан уч мартадан олти мартагача сув қўйиш талаб қилинади.

II. Мирзачўл группа районлари (Сирдарё. Гулистон. Янгиер) сув билан яхши таъминланганлиги ва минерал сизот сувларининг ер юзасидан 1—4 метр чуқурликда эканлиги ҳамда кулранг тупроқли, кулранг тупроқли-ўтлоқ ва яйлов ерларнинг ҳар хиллиги билан фарқланади.

Бу ерларнинг механик состави ҳар хил: оғир ва енгил тупроқдан тортиб ҳар хил қумларга эга бўлган майдонлар бор.

Ғўзани суғориш муддатлари белгиланиб қисқартирилаётганда шўр ювиш ишларининг ўтказилганлиги ёки ўтказилмаганлиги, тупроқнинг механик состави ва сизот сувларининг чуқурлиги ҳисобга олинади.

Шўр ювиш ишлари жуда яхши, сифатли амалга оширилган участкаларга бутун вегетация даврида 0—2—0, 1—2—0, 1—3—0 схемалари бўйича 2—4 марта сув қўйиш тавсия қилинади. Худди шундай, бироқ механик состави енгил бўлган ерларга сув қўйиш 1—3—0, 2—3—0, 2—3—1 схемалар бўйича 4—6 мартагача кўпайтирилади.

Шўри яхши ювилмаган ёки бутунлай ювилмаган участкаларга 1—2—0 ва 1—3—0 схемаларига асосан 3—4 марта сув қўйиш ўрнига суғоришнинг сонини ғўза гуллаш давригача бирмунча кўпайтириш ва бу ишни 2—2—0 ва 2—3—0 схемаларига асосланиб амалга ошириш лозим. Шўрининг кўп бўлганлиги туфайли ер устига чиқиб кетиб, ўсимликни қисиб қўйган ва уни ривожланишдан қолдирган тақдирдагина суғоришнинг сонини ана шундай кўпайтириш мумкин.

III. Далварзин зонаси. Бу зона сув билан етарли таъминланганлиги ва ер қатламларининг ҳар хиллилиги билан ажралади. Бу зонада кулранг тупрокли, кулранг тупроқли-ўтлоқ, серўт ва ўтлоқ-захкаш, механик состави ҳар хил бўлган, шўрланмаган ёки жуда кам шўрланган ерлар бор.

Сизот сувлари сучук ва минерал сувлари ҳар хил чуқурликда жойлашган бу зона шамолнинг тез-тез эсиб туриши билан фарқланади, шамол тупроқнинг юза қатламини жуда тез қуритиб қўяди. Натижада ғўза гулга киргунга қадар унинг сувга бўлган талаби кучаяди. Тупроғининг жуда ҳар хиллиги туфайли бу зонада суғоришни табақалаб ўтказишга айниқса катта аҳамият бериш лозим.

а) сизот сувлари чуқур (4—6 метр ва ундан ҳам пастликда) бўлган кулранг тупроқли ерларга 1—4—1. 2—4—1. 2—5—1 схемалари бўйича 6 тадан тортиб 8 мартагача сув бериш. механик состави енгил бўлган ерларга 3—5—1 ва 3—6—1 схемалари бўйича 9—10 мартагача сув қўйиш тавсия қилинади:

б) сизот сувлари 2—3 метр чуқурликда бўлган кулранг тупроқли-ўтлоқ ва яйлов ерларга 1—3—0, 2—3—0, 2—3—1 схемалари бўйича 4 тадан тортиб 6 мартагача сув қўйиш талаб қилинади;

в) сизот сувларининг чуқурлиги бир метрга яқин бўлган ўтлоқ ва ўтлоқ-захкаш ерларни 0—1—0, 1—1—0, 0—2—0, 1—2—0 схемалари бўйича асосан механик составининг ҳар хиллигини ҳисобга олиб 1—3 марта суғориш зарур.

Суғоришнинг ҳар хил схемаларига қараб суғоришаро муддатлар ҳам хар хил бўлиши лозим. Суғориш схемаси муддатлари ва уни ўтказиш ҳамда суғоришаро муддатлар тахминан қуйидагича бўлади:

Суғоришнинг схемаси	Биринчи суғоришнинг тахминий муддати	Суғоришаро муддатлар кунларга бўлиниб кўрсатилган: гуллашгача	гуллаш	ҳосилнинг етилиши
0—1—0	20 — 31/VII	—	—	—
1—1—0	10 — 20/VI	—	30—40	—
0—2—0	10 — 20/VII	—	20—30	—
1—2—0	10 — 20/VI	—	20—30	—
1—3—0	5 — 15/VI	—	18—25	—
1—3—1	5 — 15/VI	—	20—25	20—25
2—3—0	5 — 20/V	25—35	18—25	—
2—3—1	1 — 20/V	25—35	20—25	20—25
2—4—1	1 — 20/V	25—35	15—20	15—20
2—5—1	1 — 15/V	20—30	12—15	15—20
Р—5—2	1 — 15/V	20—30	12—15	15—20

Ғўзани суғориш муддатларини тўғри белгилаш агротехниканинг энг муҳим тадбирларидандир.

Сув эрта қўйилса, у фойдасизгина бўлиб қолмай, балки зиён ҳам келтиради. Иккинчи томондан. суғориш чўзиб юборилса, айниқса гуллаш даврида чўзилса, ғўзанинг ҳосил элементлари кўплаб тўкилиши ва ҳосилдорлик камайиб кетиши мумкин.

Ана шуларга йўл қўймаслик учун ғўзани суғориш муддатларини унинг ташқи ҳолатига қараб белгилаш тавсия этилади.

Ғўза гуллаш даврида суғориш муддатларини қуйидаги ҳолатларга қараб белгилаш мумкин:

1. Чигит униб чиққунга қадар ёки оласигэ экилган чигитлар униб чиқиши билан (агар уруғ тушган ерда нам етарли бўлмаган тақдирда) сув қўйиш зарур.

2. Чигит текис униб чиқиши билан суғоришни ташкил этиш лозим:

а) тупроқнинг 10—20 сантиметр қатлами етила бошлаши билан;

б) ғўза барги қора кўкимтир тусга кира бошлаши ва куннинг иссиқ вақтларида (соат 2—3, ларда) ўсимлик юқори баргларининг 25—30 проценти сўлий бошлаган вақтда;

в) куннинг иссиқ вақтларида ўсимликнинг 25—30 процент барглари шалпайиб юмшоқ бўлиб қолган тақдирда суғориш зарур. Бундай пайтда ғўзанинг томир шохлари эгилганда синмайди.

Ғўза гуллаш даврида суғоришнинг муддатини энг яхшиси гулларнинг қайси шохларда пайдо бўлганлигига қараб белгилаш лозим. Бунда шохларнинг сони ўсиш нуқтасидан пастга қараб, барча катта-кичик шохлар ҳисобга олиниб белгиланади.

а) гулга кирган ўсимлик 10—30 процентни ташкил қилганда биринчи сув бериш зарур;

б) агар 30—45 процент ўсимликнинг гул бандлари баландлиги ўрта ҳисобда 8,0 дан кам бўлса. навбатдаги суғориш июль ойининг биринчи ярмида ўтказилади:

в) агар 30—45 процент ўсимликнинг гул бандлари баландлиги 7,0 дан кам бўлса, суғоришни июлнинг охири—августнинг бошларида ўтказиш керак:

г) Агар 30—45 процент ўсимликларда гул бандларининг баландлиги 6,0 дан кам бўлса, суғоришни 10—15 августдан 1—10 сентябргача бўлган давр ичида ўтказиш лозим.

Ана шу кўрсатмалардан фойдаланишни истаган колхоз ва совхозлар суғоришнинг муддатларини тўғри белгилаш мақсадида энг типик участкаларни танлаб, 100..200 ўсимликни ажратиб қўйсалар ва ана шу ўсимликларни кузатиб бориб, уларнинг қайси баландликдаги шохдан гуллаётганликларини ҳисобга олсалар, ғўза баргларининг рангига қаралса, суғоришни бошлаш ёки бошламаслик билиниб туради. Бу ажратилган ўсимликни чеканка килиш тавсия этилмайди. Ғўзанинг ташқи ҳолатига қараб суғориш муддатларини белгилаш яхши натижалар беради ва бу тадбир ҳар гектаридан олинадиган ҳосилдорликни 4—5 центнергача ошириш, энг муҳими—биринчи терим ҳисобига ҳосилни кўп олиш имкониятини беради. Бироқ шуни айтиш керакки, сув билан яхши таъминланган колхоз ва совхозлардагина суғориш муддатларини белгилаш ва уни ўтказишда юқорида тавсия этилган усулдан фойдаланиш мумкин.

Сув етарли бўлмаган тақдирда эса суғоришни олдиндан тузиб қўйилган графикка асосан бор сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш орқали ўтказиш керак.

Сувдан мумкин қадар унумли фойдаланиш мақсадида сувчиларни бошқа ишга жалб қилиш керак эмас. Уларга иккинчи даражали ишларни бажариш учун ёрдамчилар ажратиб бериш зарур ва суғоришнинг кечасию-кундузи ўтказилиши учун ҳамма чораларни кўриш керак. Шунга эришиш лозимки, бир литр сув ҳам бекорга кетмасин.

Бу йилги шароитда ўтган йили сув етарли бўлган районларда ҳам сув камчиллик қилиб қолиши мумкин. Ана шу камчилик бўлмаслиги учун сизот сувларидан ҳам насослар орқали ер юзасига чиқариб. мумкин қадар фойдаланиш йўлларини қидириш керак.

Суғориш учун коллектор-зовур тармоқларидан оқиб чиқадиган сувларнинг ариқ сувларига қўшилганидан 1—2. 1—3 пропорциясига мувофиқ фойдаланиш мумкин. Зарур бўлганда ана шу имкониятни қўлдан бой бермаслик керак.

Бу йил областимиз бўйича 500 минг тонна пахта етиштириш юзасидан олинган юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун барча колхоз ва совхозларда ғўзани суғориш ва озиқлантиришни тўғри ташкил этиш ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Муваффақиятлар гарови ана шу ишларнинг сифатли ўтказилишига боғлиқ.

Тракторларнинг ҳамма иш органларидан тўла фойдаланиш, АЙНИҚСА ПИЧОҚЛАРНИ ТЎЛА ИШЛАТА ОЛИШ ИШНИ ОСОНЛАШТИРАДИ, КУЛЬТИВАЦИЯ СИФАТИНИ ОШИРАДИ ва БЕГОНА ЎТНИ ЙЎҚОТАДИ, шунинг учун ҳамма тракторлар тўла иш органлари билан ишлайдиган бўлсин. ОЗИҚЛАНТИРИШНИ КУЛЬТИВАЦИЯ БИЛАН БИР ВАҚТДА ЎТКАЗИШ КЕРАК. Узунасига культивация қилганда қатор ораларига азотли, кўндалангига культивация қилганда эса фосфорли ўғит солиш, ҳар иккала ҳолда маҳаллий ўғит билан минерал ўғитни аралаштириб ерга солиш фойдалидир.

(Мусобақадош Самарқанд области пахтакорлари вакилларининг маслаҳатларидан).

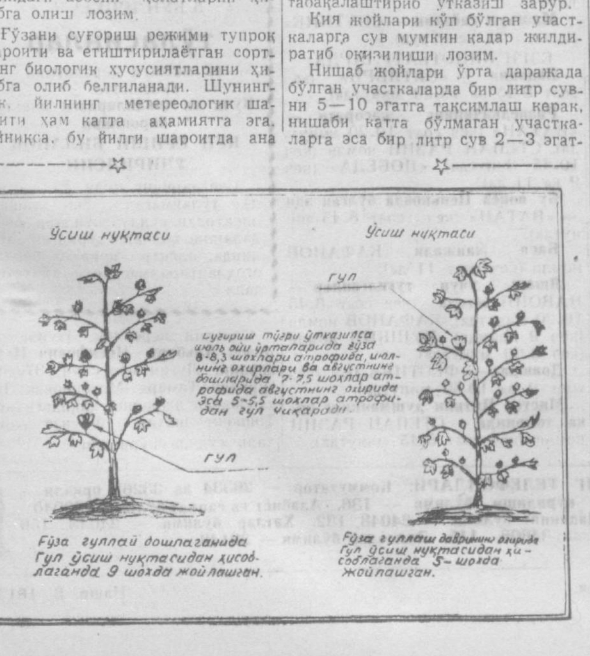

Ф. СОКОЛОВ,
САИМЭ агротехника лабораториясининг бошлиғи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Д. МОЛЧАНОВ,
область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи.

А. РУЦКИЙ,
область совхозлар тресги бошлиғи.

Я. БЕРСУДСКИЙ,
область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Н. КОЛГИНА,
совхозлар трестининг бош агрономи.

Рационализаторлик таклифлар тўплами

Тошкент темир йўли бошқармасининг техника бўлими ва темир йўл илмий-техника жамияти ишлаб чиқаришдаги илғор методлар ва рационализаторлик таклифларни оммалаштириш юзасидан катта ишлар олиб бормоқда. Шу кунгача рационализаторлик таклифларнинг учта тўплами нашр этилди.

Масалан, 1960 йилда чиққан тўпламга Тошкент тепловоз депосидаги моҳир ишчиларнинг 28 та таклифи киритилган. Китоб чертёжлар ва уларга ёзилган текстлар билан чиройли қилиб чиқарилган. Унда шлифовкачи Х. Шорасулов, слесарлардан М. Пугач, А. Бакулина ва бошқаларнинг қимматли таклифлари билан танишиш мумкин.

А. ПАШКОВА.

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг ўртоқ Александр Ни бошлиқ маккажўхорикор бригадаси бу йил 78 гектар ерда ҳосил етиштирмоқда. Бу бригада Ли Любовнинг тажрибасини қўлланиб, 43 гектар ернинг ҳар гектаридан 1900 центнердан кўк поя ва 35 гектар ернинг ҳар гектаридан 60 центнердан дон олиш учун курашмоқда. Суратда: маккажўхорига учинчи сув қўйилмоқда.

М Комлев фотоси.

ПАХТАКОРЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Область маданият бошқармаси пахтакорларга намунали маданий хизмат қилиш, улар учун қизиқарли кинофильмларни тез-тез кўрсатиб туриш мақсадида бир қанча тадбирларни амалга оширмоқда. Колхоз ва совхозларда фидокорона меҳнат қилаётган пахтакорларга кино хизмати кўрсатиш мақсадида 70 дан ортиқ кўчма кино установка ажратилди. Дала шийпонларида, колхоз клубларида, совхоз посёлкаларида ҳужжатли ва бадиий фильмлар намойиш қилинмоқда. Бу ишга 120 дан ортиқ киномеханик ҳамда уларнинг ёрдамчилари сафарбар қилинган. Бундан ташқари, 30 га яқин агитмашина ҳам пахтакорларга намунали хизмат кўрсатаётир.

Область маданият бошқармасининг ташаббуси билан бадиий адабиётлар, шунингдек қишлоқ хўжалигига, медицина ва бошқа соҳаларга оид китобларни бевосита дала шийпонларига элтиб, ўша ерда 200 та кўчма кутубхона ташкил қилинди. Бир автомашинага жойлаштирилган кенг экранли кўчма кино ҳам ишлаб турибди.

Областимизнинг марказий жойларида кенг экранли кинотеатрлар қуриш ишлари кучайтирилди. Пискент районида 300 ўринли қишки кинотеатр қуриляпти, 400 ўринли ёзги кинотеатр биноси эса яқинда битказилиб, фойдаланишга топширилди. Олмалиқда қурилаётган 500 ўринли кенг экранли кинотеатр биноси ҳам битказилиш арафасида турибди.

Шунингдек, Гулистон районида ҳам кенг экранли кинотеатр қуриш ишлари олиб борилаётир.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ҚИСҚА АДАБИЙ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

«Совет энциклопедияси» давлат илмий нашриёти адабиёт масалаларига бағишланган, 6 томдан иборат янги справочникни нашрга тайёрламоқда.

Энциклопедияга барча мамлакатлар адабиётининг қадимги даврдан тортиб ҳозирги замонгача ривожланишини ёритадиган 15 мингга яқин мақолалар киритилган.

Биографик справкалар, мамлакатлар адабиётига обзор, адабиёт тарихи ва назариясига доир ва бошқа мақолалар бу янги асардан кенг ўрин олади.

Справочник бўлимлари кўп миллатли совет адабиёти, чет эл адабиёти, адабиёт назарияси ва тил билим масалаларидан иборатдир.

Энциклопедияга Европа ва Америка, қисман Латин Америкаси мамлакатлари адабиёти ҳақида материаллар киритилади. Шунингдек, Шарқнинг бой адабиёти ҳақида биринчи марта тўлиқ маълумот берилади. Китобхон Хитой, Ҳиндистон. Бирма, Миср, Япония, Туркия, Эрон ва бошқа мамлакатлар миллий адабиётининг ўсиши ҳақидаги мақолалар, ёзувчиларнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган справкалар билан ҳам танишади.

Адабиёт назарияси бўлимида шеър тузилиши масалалари, адабий танқидчиликнинг ривожланиши, адабий-танқидий қарашлар ва бошқа масалалар тўла ёритилади. Тил билими бўлимида эса адабий тиллар ҳақидаги мақолалар, кўзга кўринган тилшунослар, тил тарихи ҳамда стилистика бўйича мутахассислар тўғрисида биографик справкалар берилади.

Энциклопедиянинг биринчи томи 1961 йил охирларида босмадан чиқади.

КАНИКУЛЬ КЎНГИЛЛИ ЎТАДИ

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

Мактабларда ўқишлар тугаб, имтиҳон топширмайдиган синфларнинг ўқувчилари ёзги каникулга чиқишди. Уларнинг кўпчилиги лагерь ва санаторийларда дам олиб, янги куч-ғайрат тўплайдилар. Ёзги каникул вақтида колхоз ва совхозларда бўлиб, мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиш истагини билдирган меҳнатсевар ўқувчилар ҳам оз эмас. Бундай ёш ватанпарварлар областимизда ҳам жуда кўпдир.

Оққўрғон районидаги 34-ўрта мактаб ўқувчилари бу йил «Оққўрғон» пахта совхозининг 6-бўлимида ишлаб, меҳнат кўникмаларини ҳосил қилишмоқчи.

— Ўқувчилардан ташкил топган комсомоллар бригадаси ўз фаолиятини бошлаб юборди,— деб хабар қилади газетхон **М. Хўжаев.**—Совхознинг 1, 2, 3-бригадаларида, айниқса, иш қизғин. Ўқувчилар ўзлари учун ажратилган карталардаги ғўзаларни меҳр билан парвариш қилишаяпти.

Янгиер шаҳридаги «Коммунизм» колхози аъзолари 79-ўрта мактаб ўқувчиларининг ғайрат-ташаббусидан беҳад хурсанд бўлишмоқда.

— Чунки, мактаб ўқувчиларининг колхозчи ота-оналарга шу кунларда кўрсатаётган ёрдамлари катта, — дейди газетхон **Қ. Носиров** ўз хатида.— Улар хўжалик томонидан ажратиб берилган 7 гектар майдондаги ғўзани пахта очилгунга қадар парвариш қиладилар. Етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам колхозга ёрдам берадилар.

Сирдарёлик газетхон **И. Акбаралиев** эса 16-мактаб юқори синф ўқувчиларининг шу кунларда қилаётган ишлари ҳақида фахрланиб ёзади. Биология ўқитувчиси П. Мамедов бошчилигидаги 50 га яқин ўқувчи ғўза парвариши ишларига актив қатнашмоқда.

Гулистон районидан бизга хат ёзган газетхон **Э. Омонёров** ўз материалига «Ёшлар бригадаси» деб сарлавҳа қўйибди. Ҳақиқатан ҳам шу бригаданинг аъзолари —1-ўрта мактаб ўқувчилари чинакамига меҳнат қилишаяпти. Улар Сталин номли колхоз дала шийпонларини безаш, тушки дам олиш вақтларида пахтакорларга газета ва журналларда босилган материалларни ўқиб бериш билан ҳам шуғулланишаётир.

Шу райондаги Крупская номли мактабнинг меҳнатсевар ўқувчилари ёзги каникулни Крупская номли колхозда ўтказишади. Газетхон **Х. Сафаров** шу мактаб ўқувчиларининг бошқа намунали ишлари тўғрисида ҳам ҳикоя қилади.

Шунингдек, Бўстонлиқ районидаги Сталин номли ва Оржоникидзе районидаги 59-мактабларда ўқувчиларнинг меҳнат кўникмаларини ошириш учун қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. **А. Отбосаров, М. Каримжонова** ўртоқлар бизга ана шулар ҳақида ёзиб юборишган.

Бундан бир-икки йил олдин Чорсуда бўлган киши ҳозир унинг қиёфасини танимай қолади. Бу ерда қурилган Охунбобоев ҳайкали атрофида вужудга келган кўркам хиёбон меҳнаткашларнинг севимли дам олиш жойи бўлиб қолди. Суратда: пойтахтимиздаги Охунбобоев майдони.

Б. Пўлатов фотоси.

Музокаралар—тинчликка олиб борадиган тўғри йўлдир

Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг суҳбатлари тўғрисида чет элларда баён қилинган фикрлар

ГДР

Германия Бирлашган социалистик партиясининг марказий органи «Нейес Дейчланд» газетаси ўзининг бугунги сонида Хрушчевнинг Кеннеди билан учрашганлигига халқлар хурсанд бўлмоқда, деб ёзади. Тинчликка астойдил ва самимият билан интилаётган холис ният кишиларнинг ҳаммаси, деб ёзади газета, Венадаги музокаралар мустаҳкам ва узоқ давом қиладиган тинчлик йўлидаги биринчи қадам бўлиши мумкинлигини икки кунлик кенгашнинг ахборотидан кўриб турибдилар. Халқларнинг биринчи истаги шуки, улар юксак доирадаги музокаралар халқаро кескинликни юмшатишга ва ҳозирги замоннинг туб масалаларини ҳал қилишга олиб келсин, деб айтмоқдалар.

Ҳатто, музокарадошлар турли нуқтаи назарда бўлганликлари ва турли социал системанинг вакиллари бўлганликлари тақдирда ҳам, улар бирга тўпланишиб масалаларни муҳокама қилишлари мумкинлиги Венада исбот қилинди, деб ёзади «Берлинер цейтунг» газетаси.

АНГЛИЯ

«Дейли мейл» газетасининг мухбири Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг учрашувига баҳо бериб, «яхши иш бошланди» деб ёзади. Англиядаги бугунги газеталар ҳам ўз фикрларини айтиб, АҚШ ва СССР ҳукуматлари бошлиқларининг учрашуви халқаро кескинликни юмшатишга ижобий ҳисса бўлиб қўшилди ва фойдали бўлди, деб ёзмоқда.

«Дейли скетч» газетаси, Н. С. Хрушчев ва Ж. Кеннеди «совуқ уруш бошланганидан бери Шарқ билан Ғарб ўртасида имзоланган ахборотлар орасида энг кўп умид бағишловчи қўшма ахборот эълон қилдилар» деб ёзади.

ЯПОНИЯ

Жаҳондаги икки буюк мамлакат раҳбарларининг Венадаги кенгаши жуда катта аҳамиятга эга — бу кенгаш Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги ҳамжиҳатликни кучайтириши мумкин .Шу кенгаш туфайли, ҳар иккала мамлакат нуқтаи назарларининг бир-бирига туташган нуқталари яна тикланди. Ҳар иккала томон бундан буён ҳам музокаралар руҳини давом эттиришга аҳд қилдилар. — Токио радиосининг хабарида айтилишича, бугун Япония ташқи ишлар министрлигидаги доиралар Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннеди учрашувининг якунларига шундай баҳо бермоқдалар.

«Санкэй симбун» газетаси Венадаги учрашувларнинг якунларини шарҳлаб, Венада тинчликнинг осойишта оҳанги янгради. деб ёзади.

АВСТРАЛИЯ

Бугун Австралиядаги ҳамма газеталар Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг музокараларига бағишлаб, редакцион мақолалар ва ўз махсус мухбирларининг Венадан юборган батафсил ҳисоботларини босиб чиқармоқдалар. Австралия газеталарининг умумий фикри шуки, Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг учрашуви халқаро кескинликни юмшатиш учун фойдалидир. «Дейли телеграф» газетаси Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг учрашуви «мулозиматли ва самимий вазиятни» бошлаб берди, деб ёзади. Бу ғоят муҳимдир, деб таъкидлайди газета, чунки Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатларнинг бутун дунё учун аҳамияти катта. Мельбурндаги «Сан» газетаси Венадан олинган хабарда «Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатлар чинакам яхшиланади деган умидлар Хрушчев билан Кеннедининг учрашуви тамом бўлганидан кейин тағин ҳам кучайди» деган фикрни айтади.

ФРАНЦИЯ

«Хрушчев билан Кеннедининг биринчи учрашуви, деб ёзади ўзининг биринчи саҳифасида буржуа газетаси бўлган «Парижур» газетаси, оптимизм белгиси остида ўтди: улар мовий Дунай соҳилида «совуқ уруш» болтасини ерга кўмдилар.

Парижнинг демократик матбуоти Венадаги учрашувни мамнуният билан шарҳламоқда. «Юманите» газетаси Венадаги учрашув тўғрисидаги ҳисоботни бутун саҳифани эгаллаган қуйидаги катта сарлавҳа остида эълон қилди: «Венада икки кун давом қилган музокаралардан кейин Хрушчев ва Кеннеди: ҳар иккала мамлакатимизни ва бутун дунёни қизиқтирувчи ҳамма масалалар устида алоқа қилиб туришга аҳдлашдик. деб айтмоқдалар».

«Венадаги учрашув, деб ёзади «Юманите» газетаси, ҳеч шубҳасиз, халқаро кескинликни юмшатишга ёрдам берди. Бу учрашув бир қанча конференциялар ва маслаҳатлашувлар ўтказишга замин тайёрлади. Бу конференциялар ва маслаҳатлашувлар жаҳон жамоатчилигининг ёрдамига таяниб, жаҳон уруши хавфини аста-секин тугатиши лозим бўлади.

Мана шунинг ўзи ишнинг яхши бошланганлигидир».

АҚШ

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг учрашувларини якунлаб, Вашингтондан юборган мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Президент Ж. Кеннедининг совет бош министри Н. С. Хрушчев билан икки кун давом қилган фойдали музокаралари ҳақида конгресс аъзолари оптимистик фикрлар айтмоқдалар ва эндиликда яна шундай учрашувлар ўтказилади, деб чамаламоқдалар».

Вакиллар палатасининг қуролли кучлар ишлари билан шуғулланувчи комиссиясининг аъзоси демократ Килдей ҳам (Техас штатидан) «бундан буён ҳам учрашувлар ўтказилиши зарур» деди.

Сенат ташқи ишлар комиссиясининг аъзоси сенатор-демократ Гор, Венадаги музокаралар тўғрисидаги хабарларнинг менингча, иккита «яхши томони» бор, деди. «Ҳар иккала раҳбар, деди у, Лаоснинг бетарафлигини қувватлашни истаганликларини билдирдилар. Президент Кеннеди ва русларнинг бош министри икки кун давомида дўстона учрашиб турдилар».

ШВЕЦИЯ

«Стокгольмстиднинген» газетаси «Венадаги учрашувларнинг фойдаси» сарлавҳали ўзининг бош мақоласида Н. С. Хрушчев билан Ж. Кеннедининг учрашувига ижобий баҳо бериб, бу учрашув туфайли алоқа боғланди ва келажакда яна ўтказиладиган учрашувлар ва музокаралар учун негиз солинди» деб ёзади. Бу эса, деди газета, ҳеч шубҳасиз, катта муваффақиятдир.

Газетанинг фикрича. бу учрашувда қатнашган ҳар иккала давлат арбоби бундан буён масалаларни, урушсиз ҳал қилиш йўлини чидам билан излашга аҳдпаймон қилган бўлсалар керак. Хрушчевнинг эҳтиётлик билан ўтказаётган сиёсати деб ёзади газета, унинг реалист эканлигини ва тинч-тотув яшаш тўғрисида тўла ишонч билан гапираётганлигини кўрсатади (ТАСС).

Муваффақиятли якунланмоқда

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтини бу йил 650 дан ортиқ киши битириб, меҳнат қучоғига йўлланма олади. Ҳозирги кунда битирувчи курс студентлари энг ҳаяжонли дамларни бошдан кечирмоқдалар. Давлат имтиҳонлари қизғин давом эттирилмоқда.

Институтнинг тарих-филология, физика-математика, география, жисмоний тарбия факультетларида КПСС тарихи фанидан бўлиб ўтган дастлабки давлат имтиҳонлари студентлар билимларни қунт ва сабот билан эгаллаганликларини кўрсатди. Тарих-филология факультети студенти М. Иброҳимов «Кундалик дафтар саҳифаларидан» мақоласи ҳақида гапирар экан, Лениннинг халқ маорифини ривожлантиришга, ўқитувчиларга ғамхўрлик қилишга нақадар катта эътибор берганлигини таъкидлади ва доҳий кўрсатмалари тантанасини республикамиз мисолида сўзлаб берди. Курснинг М. Алимова, З. Мусаев, Ш. Шеримбетов каби студентлари ҳам ҳар бир саволга аниқ ва пухта жавоб бериб, аъло баҳо олдилар.

Шунингдек, институтнинг физика-математика, география факультетларида ҳам давлат имтиҳонлари муваффақиятли равишда якунланмоқда.

Ҳ. ҲАМИДОВ.

Областимиз ЯНГИЛИКЛАРИ

Болалар ижоди виставкаси

Оҳангарон мактаблари бўйича ҳар йили шаҳар бадиий ҳаваскорлар кўриги ва болалар ижоди виставкаси ўтказиб келинади. Бу тадбирлар ёшларнинг эстетик, политехник ва меҳнат тарбиясига катта фойда келтиради.

Шаҳар халқ маорифи бўлими яқинда яна мактаб ўқувчилари ижоди виставкасини ташкил қилди. Бу виставка мактабларда политехника ва меҳнат ўқуви юзасидан олиб борилган ишларнинг якуни ҳисобланади. Виставкага 5000 га яқин экспонат тақдим этилган. Булар ўқувчилар тайёрлаган машина ва механизмларнинг моделлари, станоклар, хилма-хил ўқув-кўргазма қуроллари, кичик дурадгорлар ва чеварлар қўлидан чиққан буюмлардан иборат.

Виставка жюриси 12-мактаб ўқувчиларининг ишини юқори баҳолаб, ўрта мактаблар ўртасида ана шу коллективга биринчи ўринни берди. Саккиз йиллик мактаблар орасида 13-мактаб коллективи (директори ўртоқ Усмонов) биринчиликни олди.

Оҳангаронликлар да катта таассурот қолдирган бу виставка мактаб ўқувчилари ва педагогика коллективлари ўртасида ўзаро тажриба алмашишнинг муҳим воситаси бўлди.

Г. САРАКАЕВ.

Маданият университетида

Гулистондаги маданият университетининг машғулотлари мунтазам давом этиб турибди. Яқинда «Ёшларнинг гўзаллиги нимада?» деган темада ўтказилган машғулот тингловчиларда катта таассурот қолдирди. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг область бўлими лектори Назарова қизиқарли фактлар асосида мазмунли лекция ўқиди. Шундан сўнг совет ёшлари ҳақидаги «Хайрли соатда» бадиий фильми кўрсатилди.

Университет тингловчилари навбатдаги машғулотларда «Тасвирий санъат асарларини қандай тушуниш керак?», «Санъат ва адабиётда совет кишиси образи» ҳамда медицина темаларидаги лекция ва суҳбатларни эшитадилар. Август ойида университетнинг катта якунловчи кечаси ўтказилади.

М. МАҲМУДОВА.

МЕДИЦИНА БИЛИМЛАРИ ПРОПАГАНДАСИ

Янгийўл районидаги Ниёзбоши участка касалхонасининг медицина ходимлари бош врач ўртоқ Одилов раҳбарлигида колхозчилар ўртасида медицина билимларини пропаганда қилиш юзасидан катта ишлар олиб бормоқдалар. Улар бригадаларда, дала шийпонларида бўлиб, қишлоқ меҳнаткашларига шахсий гигиена, ошқозон-ичак ва бошқа касалликлар профилактикаси ҳақида суҳбатлар уюштираётирлар. Врач Насиба Муҳитдинова ёш болали аёлларга чақалоқларни боқиш ва уларнинг гигиеник тарбияси юзасидан консультация бермоқда.

Медицина темасидаги кинофильмлар ҳам тез-тез намойиш қилиниб турибди.

М. СКРИПНИК.

Қуйи Чирчиқ районида

ЯНГИ КЛУБ

2-Узбексеменовод» совхозида 500 ўринли янги клуб қурилиб, фойдаланишга топширилди. Клуб архитектураси чиройли бўлиб, унда кутубхона, ўқиш зали ва тўгараклар учун алоҳида хоналар бор.

КОЛХОЗДА ҚУРИЛИШЛАР

Ленин номли колхозда ўтган йили пахтакорлар учун 50 га яқин турар-жой бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилган эди. Ҳозир яна 25 колхозчи хонадони янги уйларга кўчиб кириш арафасида турибди. Колхозда қурилаётган ҳаммом ва қишлоқ хўжалик машиналари сақланадиган бинолар ҳам яқин кунларда битказилади.

Қ. ПЕРШЕЕВ.

ОДЕССАДАН ХАТ

ТОКЗОРЛАР УЧУН...

Херсон халқ хўжалик кенгашига қарашли Николаевск чўян эритиш заводи шпаллик столбаларни ўрнатадиган мослама — УЗС-1 А ишлаб чиқара бошлади. Бу мослама Октябрь революцияси номидаги Одесса заводининг махсус конструкторлик бюросида ихтиро қилинган.

У ДТ-54А, Т-38, МТЗ ва бошқа тракторлар билан токзорларга столбаларни ўрнатиш учун мўлжалланган. Столба ўрнатадиган бу мослама темир-бетон, ёғоч ва металл пояларни 60—70 сантиметр чуқурга жойлаштиради. Унинг конструкцияси тик ва эгилган столбаларни ҳам ўрнатиш имконини беради.

Столба ўрнатувчи мосламани тракторчидан ташқари бир киши бошқара олади. У соатига 80—100 та столба ўрнатади.

Ш. ПЕРКС.

Қисқа сатрларда

Бекобод. Ленин номли колхоз участкалари электрлаштирилди. Бу ишда Тошкентдаги механизация техникумининг практикант студентлари катта ёрдам беришди.

К, Бегмонов.

* * *

Оққўрғон. Район алоқа бўлимининг почтальони С. Соловьева ғайрат билан ишлаб, коммунистик меҳнат зарбдори номини олиш учун курашмоқда. У ҳозир кунига 400-500 та газета, 30-35 номдаги журналларни обуначиларга тарқатаётир.

М. Канзафаров.

* * *

Оҳангарон. Шаҳар бинокорлари ГРЭС яқинида кончилар оилалари учун ўнлаб турар-жой биноларини қуриб бердилар. Навоий, Пролетар, Комсомольская кўчаларида ҳам янги кўп квартирали уйлар қад кўтарди.

Ф. Петров.

Уралда қор ёғди

СВЕРДЛОВСК, 5 июнь. (ТАСС). Кеча ва бугун Шимолий ва Ўрта Уралда қор ёғди. Бу ерларда йилнинг шундай фаслида камдан-кам учрайдиган бу ҳодисанинг — қор ёғишнинг сабаби шуки, Шимолий Муз океанидан бу ерларга жуда кўп совуқ ҳаво ёриб кирди. Бугун айниқса кўп қор ёғди. Свердловскда, Нижний Тагилда, Первоуральскда ва бошқа шаҳарларда ям-яшил бўлиб турган дарахт шохларини, гуллаб турган сиреннинг нозик бутоқларини, паркларда гуллаб турган гулларни оппоқ қор қоплади. Баъзи районларда ҳаво салқинлашиб, икки градусга қадар совуқ бўлди. Бундан буён ҳавонинг исиб кетиши кутилади.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ГАНА ФУТБОЛЧИЛАРИ ТОШКЕНТДА

Қаҳрамонона кураш билан озодлик ва мустақилликка эришган. Гана давлати футболчилари мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди. Кеча улар республикамиз пойтахти Тошкентга келдилар. Бундан 3 йил муқаддам ташкил топган Гана терма футбол командаси — «Блек стар 11» («11 та қора юлдуз») ёш бўлишига қарамай ўз составига маҳоратли спортчиларни бирлаштирган. Командага таниқли венгер тренери раҳбарлик қилади.

Африкалик меҳмонлар Тошкентга келишдан олдин Москва ва Ленинградда ўртоқлик учрашувлари ўтказдилар. Улар Москва «Динамо»сини 2:1 ҳисоби билан мағлубиятга учратиб, «Зенит» билан бўлган ўйинда ютқаздилар (ҳисоб 1:4).

Эртага марказий «Пахтакор» стадионида «11 та қора юлдуз» билан майдон эгалари ўртасида халқаро ўртоқлик учрашуви ўтказилади.

ЁШ ШАХМАТЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

Шахмат бўйича ёшлар ўртасида Тошкент чемпионати мусобақалари бўлиб ўтди. Турнирда биринчи ва иккинчи разрядли 16 ёш шахматчи иштирок этди. Улар ярим финал мусобақаларида қатнашиб, ғолиб чиққан эдилар.

Биринчи ўринни мактаб ўқувчиси Марик Рудерфер эгаллади. Биринчи разрядли бу талантли шахматчи 15 имкониятдан 12 очко тўплади. Сталин номли пионерлар саройи шахмат тўгараги қатнашчилари Дониёр Нуралиев иккинчи, Каримали Яхшибоев эса учинчи ўринни олди. Турнирда қатнашган 7 ёшлик Эрнст Ким ҳам чиройли ўйинлар кўрсатди.

Мусобақа ғолиблари Ўзбекистон биринчилиги учун Намангандa ўтказиладиган чемпионатда Тошкент терма командаси составида қатнашадилар.

И. БИРБРАГЕР.

КОИНОТ ҲАҚИДА СУҲБАТ

ЕР ҲАРАКАТИНИ БОШҚАРИБ БЎЛАДИМИ?

Жюль Вернининг «Ердан Ойга» номли романи қаҳрамонларидан бири агар Ернинг айланиш ўқини орбита юзасига нисбатан перпендикуляр қилиб жойлаштирилса, унинг иқлими нақадар ўзгарган бўларди, деган эди.

Ҳозир бизнинг замонамизда фан ва техника шундай мисли кўрилмаган ютуқларга эришиб, олға қараб шундай сакраш қилдики, эндиликда ёзувчининг ана шу фантазияси ҳам асосга эга бўлиб қолди.

Ҳозир инсон атом энергиясини бошқаришни ўрганаётир ва у атом ядросидаги улкан энергетика запасларини ўзига хизмат қилдиришнинг янги-янги йўлларини қидириб топмоқда. Келажак атом қувватиникидир. Ҳозирда рўёбга чиқариш мумкин бўлмайдигандек кўринган айрим орзулар келгусида ана шу атом қуввати воситаси билан амалга ошса ажаб эмас. Ҳурматли ўқувчи, қуйидаги факт устида ўзингиз бир мулоҳаза қилиб кўринг: денгиз, дарё ва кўллар сувидаги биргина дейтерий (водород изотопи)нинг ўзи термоядро реакцияси натижасида гигант Ер массасининг айланишига сарф бўладиган энергияга қараганда 300 минг марта кўп энергия ҳосил қилади. Биз яшаб турган планетани бошқаришга қодир бўлган энергия манбаи ана шу бўлса керак.

Совет олими Г. Н. Покровский атом энергияси ёрдами билан космик фазода ер шари ҳаракатини бошқариш мумкинлиги тўғрисидаги фикрни ўртага ташлаган. Агар қутблардан бирининг яқинига жуда ҳам кучли бўлган ядро реактив двигатель ўрнатилса, у вақтда Ерни асрий орбитасидан қўзғатиш мумкин бўлади. Бунинг учун эса ёниш камераси ва двигатель сопели вазифасини бажарувчи сунъий кратерлар яратиш керак. Шундай қилишга эришилса, инсон иродаси билан Ерни янги орбитага кўчириш—уни Қуёшга яқинлаштириш ёки узоқлаштириш мумкин бўлади. Ернинг орбитаси ўзгариши натижасида эса иқлим ҳам ўзгаради.

Суратда: Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг 2-участкасида колхозчилар учун қуриб берилган янги турар-жой бинолари.

А. Тўраев фотоси.

Телевизор экранида

7 ИЮНДА

19.00. «Тенгқурлар». Тошкент театр ва рассомлик санъати институти дипломантлари ижросида спектаклдан парчалар (ўзбек тилида).

19.55. «Радяньска Украина». Украин тилида кинтожурнал.

20.05. Телевизион янгиликлар.

20.25. Ўзбек тилида врач суҳбати.

21.15. «Ажралиш ҳақида иш» — немис киноповести.

8 ИЮНДА

19.00 Спорт эшиттириши.

21.00 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун «Машъалларга тенглашинг» деган эшиттириш.

21.15 «Осмонга қараган дераза» деган венгер бадиий фильми.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Тошкентнинг томоша залларида

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/VI да Травиата, 8/VI да **Трубадур.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — ёзги мавсум очилди — 7/VI да **Гамлет.** 8/VI да **Олма гуллаганда** Спектакль кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Довюрак — «ВАТАН», «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Репетиция давом этмоқда — «МИР» (эрталаб соат 10, кундуз 12 ва 2 да).

Яшаш учун туғилганлар — НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Машъум саёзлик — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Евдокия — «ОКТЯБРЬ» (кеч соат 8-45 ва 10-20 минутда).

Разведкачининг жасорати — «ВАТАН» (кеч соат 10-20 минутда), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 10-45 минутда). «ПОБЕДА» (кеч 9 ва 11 да).

Бу воқеа Пеньковда бўлган эди — «ВАТАН» (кеч соат 8-45 минутда).

Бася жанжали — КАФАНОВ номли (кеч соат 11 да).

Яшаш учун туғилганлар — НАВОИЙ номли (кеч соат 8-45 10-20 минутда). КАФАНОВ номли (кеч 9 яримда). ПУШКИН номли (кеч 8-50 минутда).

Довюрак — «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 9 ва 10-50 минутда).

Мистер Питкин душманнинг орқа томонида — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 8-45 минутда).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

Мавсумнинг ёпилиши олдидан

11/VI да эрталаб — **Риголетто.**

11, 13, 15/VI да кечқурун — янги спектакль **Боғчасарой фонтани.**

14/VIда — **Ҳамза.**

Билетлар сотилмоқда.

«Узбекэнерго» қарамоғидаги **«ЭНЕРГОСБИТ»** ҳамма электр истеъмолчиларидан сўрайдики,

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИДАН ФОЙДАЛАНГАНЛИК УЧУН БЕРИЛАДИГАН

СЧЁТЛАР ПУЛИНИ

5 КУН ИЧИДА

тўласинлар

ва мавжуд қарзларини узсинлар.

Кўча ва ҳовлилардаги электр чироқлари

КУН ЁРИШИ БИЛАНОҚ ЎЧИРИЛСИН

Счётларнинг пули ўз вақтида тўланмаган ёки ташқи электрдан кундуз кунлари фойдаланиш ҳоллари кўрилган тақдирда, электр қуввати бериш огоҳлантирилмасдан тўхтатилади.

Славный переулок, 1-уйда турувчи **Альберт Иосифович Исхаковнинг** Лугин переулки, 37-уйда турувчи Тамара Мохсиновна Исхаковадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. 135. Саноат ва транспорт бўлими. Маданият бўлими — 34048. 132. Хатлар бўлими — 34048. 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040. 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 01619

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва Ўзбекистон сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Нашр. В. 1612.